

Jussi-Mikko Salminen

**Matka maalaukseen:
Graffitipajan voimin merkitystä nuorten elämään**

Opinnäytetyö
Yhteisöpedagogikoulutus

Syyskuu 2016

MAMK

University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

	Opinnäytetyön päivämäärä 30.9.2016
Tekijä(t) Jussi-Mikko Salminen	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Yhteisöpedagogikoulutus
Nimeke Matka maalaukseen: Graffitipajan voimin merkitystä nuorten elämää	
Tiivistelmä <p>Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa viiden nuoren kokemuksia vuonna 2015 järjestetystä graffitipajasta. Graffitipaja on yksi kulttuurisen nuorisotyön sosiaalipedagogista työmuodoista. Kulttuurisen nuorisotyön tarkoitus on saada nuori mukaan yhteisölliseen toimintaan, jossa keskiössä ovat kulttuuri, taide ja media. Kouvolan nuorisopalveluiden Kulttuurikapina-hankkeen tavoite oli vastata tähän tarpeeseen, järjestämällä nuorille graffitipaja.</p> <p>Opinnäytetyö oli laadullinen tutkimus, jossa käytettiin aineistonkeruumenetelmänä teemahaastatteluita. Haastatteluissa ilmeni muun muassa, että graffitipaja toimii hyvänä toiminta-alustana yhteisölliseen nuorisotyötoimintaan. Haastateltavista nuorista jokainen koki pajatoiminnan innostavana. Heille muodostui pajan aikana hyvä ryhmähenki ja he solmivat kaverisuhteita.</p> <p>Haastatteluissa nousi esille teemoja, kuten osallisuus, voimaantuminen ja vaikuttaminen. Lisäksi kaksi nuorta kasvoivat pajan aikana kulttuurin toimijoista sen tuottajiksi. Tutkimuksessa saatiin selville, että sekä ammattilaisgraffitimaalaja että nuoriso-ohjajaa pidettiin pajatoiminnalle tärkeänä. Tutkimuksen lopussa nuoret pohtivat kehitysideoita graffitipajan jatkotoiminnalle.</p> <p>Tutkimuksessa saatiin selville, että graffitipaja ansaitsee paikkansa kulttuurisen nuorisotyön työmuotona. Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää tulevia graffitipajoja järjestäessä. Niitä voidaan käyttää myös muiden kulttuuristen nuorisotyöpajojen suunnittelussa.</p>	
Asiasanat (avainsanat) kulttuurinen nuorisotyö, sosiaalipedagogiikka, sosiokulttuurinen innostaminen, osallisuus, voimaantuminen, vaikuttaminen	
Sivumäärä 38 + 9	Kieli Suomi
Huomautus (huomautukset liitteistä) Kaksi liitettä	
Ohjaavan opettajan nimi Sari Miettinen	Opinnäytetyön toimeksiantaja Kouvolan kaupungin nuorisopalvelut

DESCRIPTION

	Date of the bachelor's thesis 30.9.2016
Author(s) Jussi-Mikko Salminen	Degree programme and option Community educator
Name of the bachelor's thesis A journey to a painting: Bringing meaning to young people's life through graffiti workshop	
Abstract <p>The purpose of this research was to gather information based on experiences of five young persons, who participated in a graffiti workshop which was organized in 2015. Graffiti workshop is a social pedagogical method which is used in the field of cultural youth work. The aim of cultural youth work is to get young people to participate in communal activities in culture, art and media. Kulttuurikapina-hanke, supervised by the city of Kouvola, was a response to this need by organizing the graffiti workshop.</p> <p>The thesis was made using methods of qualitative research, for which information has been gathered by conducting semi-structured interviews. Amongst other things, the interviews found that the graffiti workshop serves the purpose of being a functional platform for communal youth work. All the interviewed young people found workshop activities to be motivational. Through the workshop they developed good team spirit and made new friends.</p> <p>There were themes found during the interviews such as social engagement, empowerment and influencing. In addition, during the workshop, two young persons grew up from operators of culture to be producers of it. It was found in the research that both the presence of a professional graffiti artist and a youth leader were considered to be important at the graffiti workshop. The thesis also examined young people's ideas on how to develop graffiti workshops to come.</p> <p>Through the research conducted, it was discovered that a graffiti workshop is a well functional method to be used in cultural youth work. The results can be exploited for future graffiti workshops to come, as well as to develop other workshops in cultural youth work.</p>	
Subject headings, (keywords) cultural youthwork, social pedagogy, sociocultural motivation, social engagement, empowerment, influencing	
Pages 38 + 9	Language Finnish
Remarks, notes on appendices Two attachments	
Tutor Sari Miettinen	Bachelor's thesis assigned by Kouvola Youth services

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	RINNALLAKULKIJAN AVULLA VAIKUTTAJAKSI.....	2
2.1	Sosiaalipedagogiikka	2
2.2	Sosiokulttuurinen innostaminen	4
2.3	Kulttuurinen demokratisaatio ja kulttuurinen demokratia	5
2.4	Elämän pelimerkkejä ihmisen hyvinvointiin	6
2.4.1	Osallistuminen	6
2.4.2	Osallisuus	7
2.4.3	Voimaantuminen.....	8
2.4.4	Vaikuttaminen.....	9
3	KULTTUURINEN NUORISOTYÖ.....	10
3.1	Kulttuuri nuorten innoittajana ja voimavarana	10
3.2	Kulttuurisen nuorisotyön ulottuvuudet ja mahdollisuudet	11
4	GRAFFITI – TÖRKYÄ VAI TAIDETTA?	13
4.1	Graffiti saapuu maailmalta Suomeen.....	13
4.2	Graffitiin vastaan.....	14
5	KULTTUURIKAPINA-HANKE – GRAFFITIPAJAN MAHDOLLISTAJA.....	15
6	TUTKIMUSPROSESSIN KUVAUS	16
6.1	Tutkimuskysymys.....	16
6.2	Laadullinen tutkimus	16
6.3	Teemahaastattelut tiedonkeruumenetelmänä.....	17
6.4	Ainestonkeruuprosessi	17
6.5	Aineistoanalyysin prosessi.....	18
7	PAJANUORET	19
8	TULOKSET	21
8.1	Osallisuus – värien harmoniaa.....	21
8.2	Voimaantuminen - värit heijastavat voimaannuttavasti	24
8.3	Nuoret matkalla vaikuttajaksi- demokratisaatiosta demokratiaan	26
8.4	Taiteilija ja kuuntelija – sosiokulttuuristen innostajien kombinaatio?	30
8.5	Suutin kohti kehitystä	32

9 POHDINTA	34
LÄHTEET	39

LIITTEET

1 Teemahaastattelun runko

2 Kouvolan Sanomien graffitipajan nettijulkaisut

1 JOHDANTO

”Kaikki lapset ovat taiteilijoita, kaikki lapset näyttelijöitä. Meidän on annettava heidän ilmaista itseään maalaamisen, musiikin ja tanssin yleismaailmallisella kielellä. Luovuuden ja taiteiden on tästä lähtien oltava kasvatuksen ytimessä”. (Mayor 1999.)

Tutkin opinnäytetyössäni nuorten kokemuksia Kouvolassa syksyllä 2015 toteutetusta graffitipajasta. Nuoret osallistuivat puolentoista kuukauden aikana seitsemän kertaa järjestettyyn pajatoimintaan, jossa lähdettiin graffitin teorian yleisopetuksesta nopeasti itse maalaamiseen. Tutkimuksella haen vastauksia siihen, miten nuoret kokivat taidepajassa toimimisen.

Taustana tutkimukselle on Kouvolan nuorisopalveluiden Kulttuurikapina-hanke. Kulttuurikapina-hankkeen toiminnalla pyrimme tuomaan Kouvolan nuorille mahdollisuuden toteuttaa itseään kulttuurin ja taiteen keinoin yhdessä tekemällä. Olen nuoriso-ohjaaja ja hankeryhmän jäsen. Suunnittelimme pajan yhdessä graffititaitelija Vesa Linnasmaan kanssa. Rakensin nuorisotoimen työntekijänä pajalle ”raamit”, jotta se saatiin toteutettua. Graffitipaja oli laaja kokonaisuus. Suunnittelu mukaan lukien, koko tuotanto kesti lähes kolme kuukautta. Opinnäytetyössä käsittelen yleisesti kulttuurista nuorisotyötä, mitä se on, ja miksi sitä tarvitaan. Käsittelen graffitipajaa sosiaalipedagogisena menetelmänä, joka tarkoittaa osallistumisen, voimaantumisen sekä vaikuttamisen ja itsetoteutuksen prosessin tutkimista.

Lähtöolettamuksenani on, että nuorten vastaukset pajatoiminnasta ovat myönteisiä. Osallistujien aktiivisuus ja innostuminen olivat prosessin aikana selkeästi nähtävissä. Ryhmälle muodostui pajatoiminnan aikana jonkinasteista roolijakoa. Ikäjakauma ryhmässä oli 11-18 vuotta, joten tuloksia pitää tutkia suhteessa vastaajien ikään. Osa vastauksista antaa näin syväluotaavampaa tietoa esimerkiksi ryhmädynamiikasta.

Toteutan tutkimuksen laadullisena teemahaastatteluna. Näin vastauksista saadaan nuorten kokemuspohjaista tietoa siitä, miten ”matka maalaukseen” on koettu. Kysyn teemahaastattelussa nuorilta yleisesti pajatoiminnan eri osa-alueista, kuten esimerkiksi heidän omasta roolistaan ryhmässä ja miten osallisuus tuli graffitipajan aikana esille. Nuoret kertovat myös tuntemuksistaan ohjaajien toiminnasta. Lisäksi selvitän, kuinka vaiherikkaana nuoret pitävät pajatoimintaa ja pyrin saaman vastauksia siihen, kuinka

omannäköiseksi lopputulos heidän mielestään muodostui; tunsivatko he vaikuttavansa teoksen avulla.

Kulttuurikapina-hankkeelle ei myönnetty enää jatkorahoitusta, mutta se on antanut hienon mahdollisuuden kehittää kulttuurista nuorisotyötä Kouvolassa. Graffitipajalle on tilausta. Esimerkiksi viimeisen vuoden aikana nuorille on tarjoutunut useita eri mahdollisuuksia maalaamiseen. Esimerkiksi Kouvolassa toimiva Jättömaa ry. tilasi graffitipajan nuoret maalaamaan ja opastamaan maalausta festivaalilleen, jonka teemana oli yhteisöllisyys. Osa graffitipajan nuorista oli mukana maalaamassa eri nuorisotiloilla järjestetyissä pajoissa ja he taiteilivat tilaustyönä Käyrälammen uimarannalle kioskiin graffitimaalauskokonaisuuden. Kulttuurista nuorisotyötä ollaan ottamassa yhdeksi Kouvolan nuorisopalveluiden työmuodoksi. Graffitipajatoiminta on vain yksi osa kulttuurityötä, mutta sen toteutuksen tarkastelu ja siitä saatuja tuloksia voidaan hyödyntää koko työmuodon kehittämiseksi.

2 RINNALLAKULKIJAN AVULLA VAIKUTTAJAKSI

2.1 Sosiaalipedagogiikka

Tämän opinnäytetyön teoreettinen viitekehys löytyy sosiaalipedagogiikasta. Juha Hämäläisen (1997) mukaan sosiaalipedagogiikalle ei käsitteenä ole määriteltyä kohdetta. Tämän vuoksi se on joutunut perustelemaan olemassaoloaan. Samalla tavalla kuin yksilön identiteetti kehittyi, on sosiaalipedagogiikan kehityttävä aikakausien muuttuessa ja sitä kautta käsitysten muuttuessa. Yksinkertaistettuna: Yhteiskunta muuttuu jatkuvasti, sosiaalipedagogiikan ymmärryksen on muututtava virran mukana. (Hämäläinen 1997, 11-12.)

Sosiaalipedagogiikalla on useita erilaisiin ihmis- ja ihmiskuntakäsityksiin, moraalioppeihin ja aatevirtauksiin perustuvia tulkintoja. Sen tietopohja perustuu erilaisiin ihmis- yhteiskunta-, tiede- ja historiankäsityksiin. (Hämäläinen 1999, 13.) Sosiaalipedagogiikan tarkastelun kohteena on yksilön kasvun sosiaalinen luonne. Tieteenalassa teoria kohtaa käytännön. Sosiaalipedagogiikkaan kuuluu yhteiskuntakriittisyys ja yksilön vapautuminen sekä elämää tukahduttavista käytännöistä että rakenteista. Teoria on ajattelun väline, joka auttaa toteuttamaan ja

kehittämään käytännön toimintaa. Toiminnassa saadut kokemukset taas uudistavat ajattelua ja muokkaavat näin uudelleen teoriaa. (Kurki 1997, 3-7.)

Sosiaalipedagogiikka on toimintatiede, joka tähtää ensisijaisesti sosiaalisen syrjäytymisen pedagogiseen ehkäisyyn ja lievittämiseen. Tällä pyritään edistämään niiden ihmisten integroitumista yhteiskuntaan, joilla on vaikea löytää siinä paikkaansa. (Hämäläinen 1997, 3-7.) Parhaimmillaan ajattelu ja toiminta herättävät ajatuksen siitä, että asiat voisivat olla eri tavalla. Näin keinot esimerkiksi syrjäytymisen ehkäisemiseen ja lievittämiseen kehittyvät. Sosiaalipedagogista prosessia voi pitää hyvänä, jos yksilö tiedostaa paremmin näkemykset siitä mikä hän on, ja miten hän on osa kokonaisuutta yhteisöllisenä ja yhteiskunnallisena ihmisenä. (Hakkarainen 2009, 17.)

Työnkuvana ja sosiaalipedagogiikan tavoitteena on löytää ”rinnallakulkija” sille yksilölle tai yhteisölle, joka ei ole löytänyt keinoja siihen elämään, jonka se on määritellyt itselleen hyväksi. Työssä olennaisinta on ihmisen kohtaaminen ja ihmisten välisten vuorovaikutusten laatu. (Ranne ym. 2005, 65.) Sosiaalipedagoginen työ on perustavalla tavalla ihmissuhde- ja vuorovaikutustyötä, ja keskeistä siinä on ihmisen subjektiuden vahvistaminen. Kun ihminen tavataan, häntä kohdellaan aina subjektina. Tämä on tärkeää varsinkin silloin, kun ihminen kokee itsensä ulkopuoliseksi, ja subjektiuden tunne on puutteellinen. Sosiaalipedagogisessa työssä autetaan ihmisiä rakentamaan identiteettiään työstämällä elämänhistoriaa, pohtimalla nykyistä tilannetta ja hahmottamalla tulevaisuutta lukuisin eri työmuodoin. (Hämäläinen 1999, 68-69.)

Hämäläisen (1999) mukaan sosiaalipedagogiikassa voidaan erottaa eri tasoja. Työmuotoja ovat esimerkiksi yksilöllinen ohjaus ja neuvonta, ryhmässä ja ryhmän kautta tapahtuva pedagoginen vaikuttaminen ja erilaisissa yhteisöissä toimiminen. Ihmisiä voidaan myös aktivoida poliittiseen toimintaan ja kulttuuriseen vaikuttamiseen pedagogisten tarkoitusperien saavuttamiseksi. Kaikilla tasoilla pyritään kuitenkin sosiaalisten ongelmien pedagogiseen ehkäisyyn ja lievittämiseen, elämänhallinnan tukemiseen ja osallisuuden edistämiseen sekä yksilönä että yhteisönä. Perusajatuksena on, että ihmistä autetaan itse oivaltamaan. (Hämäläinen 1999, 66.)

Luovat toiminnat ovat sosiaalipedagogiikan käyttömuotoina suosittuja. Myöhemmin opinnäytetyössä käsitellään luovuutta osana kulttuurista nuorisotyötä. Jokaisella ihmisellä on luovuutta. Sosiaalipedagogisessa työssä luova toiminta pyrkii eri

muodoissa auttamaan ihmisiä jäsentämään, syventämään ja vahvistamaan itsetuntemusta, ja sitä kautta saavuttamaan sisäistä tasapainoa. Luovuuden avulla pystytään pohtimaan ja kehittämään eksistentiaalisia arvo- ja merkityskysymyksiä ja sitä kautta löytämään uusia puolia itsestä. (Hämäläinen 1999, 67.) Jokaisella on oikeus olla luova. Kulttuuri on laaja käsite, mutta kaikilla on oikeus käyttää sitä.

2.2 Sosiokulttuurinen innostaminen

Innostamisen lähtökohtana on ihmisen arkipäivä. Innostamisella pyritään ensisijaisesti saamaan ihmisiä osallistumaan, jolloin heidän persoonallinen, sosiaalinen ja yhteisöllinen herääminen ”kulkee” kohti henkilökohtaisen tietoisuuden heräämistä. (Kurki 2008, 106.) Innostamiseen kuuluu yksilön identiteetin ja luovuuden vahvistaminen, itsetunnon kohottaminen sekä luottamuksen vahvistaminen omiin kykyihin ja taitoihin. Positiivisella arvioinnilla ja palautteella on merkittävä tehtävä näiden voimaantumisessa. (Karppinen 2008, 104.) Innostaminen on pedagogista tiedostamista, osallistumista ja sosiaalisen luovuuden herättämistä. Sen perustana on aina käsitys ihmisestä ja yhteiskunnasta. Innostaminen on sosiaalisen kommunikaation edistämistä, ja se vaikuttaa yhteiskuntajärjestelmän jokaisella tasolla eli kulttuurisessa, sosiaalisessa, taloudellisessa ja poliittisessa toiminnassa. Innostamisella pystytään vahvistamaan ihmisten välisten suhteiden lämpöä ja intimiteettiä. (Kurki 2000, 11-12.)

Sosiokulttuurinen innostaminen on sosiaalipedagogiikan suuntaus, jonka tavoitteena on edistää ihmisten osallistumista omaan kulttuuriseen kehitykseensä. Persoonaa ja yhteisö ovat kulttuurin, yhteiskunnan ja kasvatuksen käsitteiden kanssa sen keskiössä. (Kurki 2008, 87.) Yhteiskuntaa pyritään parantamaan siten, että ihmiset ovat itse omalla osallistumisellaan mukana sen luomisessa. (Kurki 2000, 21). Nuorisopsykoterapeutti Seija Karppisen (2008) mukaan innostamisen periaatteita voidaan käyttää sekä monikulttuurisuus kysymyksissä, esimerkiksi vähemmistökulttuurien edustajien sopeuttamisessa valtakulttuuriin että yhtäläillä valtakulttuuriin kuuluvien edustajien ymmärryksen kasvattamisessa erilaisuutta kohtaan. (Karppinen ym. 2008, 101).

Vapaa-aika on lisääntynyt vuosien saatossa, ja se suo mahdollisuuksia persoonalliseen kehittymiseen. Sosiaalikulttuurinen innostaminen on elämänlaadun kehittämiseen liittyvien, osallistuvaan pedagogiikkaan perustuvien sosiaalisten käytäntöjen yhdistelmä. Käytäntöjen avulla luodaan tilanteita ihmisten väliselle vuorovaikutukselle.

Toimintoina voivat olla sekä kasvatukselliset, kulttuuriset ja taiteelliset ilmaisun aktiviteetit että sosiaalinen ja vapaa-ajan virkistysellinen toiminta. Innostaminen ei ole kuitenkaan pelkkää toimintaa, vaan koko toiminnan prosessi. (Kurki 2000, 13-14, 138.)

Sosiaalikulttuurista innostamista voi kutsua myös asenteeksi. Ammatillisesta näkökulmasta se sisältää sekä kutsumuksen että sitoutumisen. Innostajan tehtävänä on olla välittäjä; ihmisten, usein erillään olevien arkipäivien maailmojen, yhdistäjä. (Kurki 2000, 8.) Oleellista on, että työntekijöiden ja niiden ihmisten välille, joiden parissa he työskentelevät, syntyy aito, tasavertainen sinä-minä dialogi, jossa kunnioitetaan persoonallista arvokkuutta ja autonomiaa. (Kurki 2008, 107.) Innostajalla on kaksi haasteellista päätavoitetta. Ensimmäiseksi pitää saada liikettä siihen ympäristöön, missä sitä ei ole. Ihmiselle luodaan huolestuneisuutta ja levottomuutta, ja näiden tunteiden muodostuessa tuetaan heidän aloitteellisuuttaan, itsenäistä toimintaa ja vastuuntuntoa. Toisena tavoitteena on saada esiin kykyjä, jotka ovat jo olemassa, mutta eivät ole mahdollisesti tiedostettuja. (Kurki 2000, 4, 23-24.) Kun ihmisen omat voimavarat ovat lähteneet liikkeelle, on työntekijän oltava valmis väistymään taka-alalle. (Kurki 2008, 107).

Innostamisessa ohjaajan persoonalliset piirteet, elämäkokemus ja ylipäätänsä itsetuntemus ovat tärkeässä osassa ihmisten välisten suhteiden luomisessa. Innostaessa ohjaajan tulee ”antaa elämä” kulttuuriselle luovuudelle. Tämä tarkoittaa alkusysäystä persoonallisen ja inhimillisen yhteisön hyvän arkipäivän laadun parantamiseen. Ihmisiä saatetaan yhteen toistensa kanssa, ja tuetaan yksilötasolla heidän kulttuurista luovuuttaan. Pyrkimyksenä on saada aikaan prosessi, jossa toiminnan rakenteet yksinkertaistetaan siten, että ryhmästä tulee itseohjautuva. Toiminnassa tuetaan paikallisen kulttuurin ilmiöitä. Ytimenä on kahden ihmisen välinen aito kohtaaminen. Sosiokulttuurisen innostamisen tavoitteena on kulttuurinen demokratisaatio ja kulttuurinen demokratia. (Kurki 2000, 23, 54.)

2.3 Kulttuurinen demokratisaatio ja kulttuurinen demokratia

Pitkälle yksinkertaistettuna kulttuurinen demokratisaatio tarkoittaa kulttuurisen keskustelun synnyttämistä ja taiteen tuomista kaikille helpommin saavutettavaksi. Kulttuurinen demokratia taas tavoittelee ihmisten osallistumisen lisäämistä ja

tilannetta, jossa ihmiset arkielämässä tuottaisivat todellisina toimijoina itse kulttuurinsa. Peruseriaate on, että kulttuuri kuuluu kaikille. (Ponsa 2013, 6.)

Kulttuurisen demokratisaation tavoitteena on levittää kulttuurisia tuotteita mahdollisimman tehokkaasti kaikelle kansalle. Ihmisillä on eri mahdollisuudet päästä koulutuksiin ja sitä myötä kulttuurisen elämän piiriin. Kulttuurinen demokratisaatio pyrkii kaventamaan kuilua kansan ja eliitin välillä. Se pyrkii myös kulttuurin leviämisen määrälliseen kasvuun. Demokratisaation avulla alettiin tunnustaa kulttuurinen moniarvoisuus ja sitä kautta alkuperäiskulttuurien merkitys. (Kurki 2000, 58.)

Kulttuurinen demokratia syntyi jatkona demokratisaatiolle. Siinä tunnustetaan jokaisen ihmisen kyvyt toimia oman elämänlaatunsa luojana ja osallistujana yhteisönsä kehitykseen. Kulttuurinen demokratisaatio pyrkii mahdollistamaan kaikille pääsyn kulttuuriin, mutta pelkästään se, että saavutetaan tietoja, jättää kuitenkin ”matkan puoliväliin”. Tukemalla ihmisten monimuotoista osallistumista, vapaata kulttuurista ilmaisua, itsenäisiä kulttuurisia liikkeitä ja yhdistysmuotoista elämää, saadaan ihmiset omaksumaan sellainen elämäntyyli, jossa he itse kehittyvät kulttuurisesti ja persoonallisesti. Näin he eivät ole pelkkiä tuottajia, vaan myös toimijoita. (Kurki 2000, 58.)

2.4 Elämän pelimerkkejä ihmisen hyvinvointiin

Osallistumisen, osallisuuden ja vaikuttamisen käsitteitä käytetään rinnakkain ja ristikkäisissä merkityksissä, ja niiden rajanvetoa on vaikea määrittää. Lähtökohtana on, että jokaisella kansalaisella on oikeus niihin. Esimerkiksi kuntalain (27 §) mukaan valtuuston on pidettävä huolta siitä, että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. (Finlex 2015). Voimaantuminen on prosessi tai tilannesarja, jonka toteutuminen lähtee ihmisestä itsestään. Sen tarkoituksena on omien voimavarojen löytäminen ja niiden käyttäminen (Siitonen 1999, 93.)

2.4.1 Osallistuminen

Jotta osallistumista voi tapahtua, sen edellytyksenä on, että tarjolla on mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa. Osallistuminen tarjoaa mahdollisuuden kansalaiskasvatukseen,

ja sitä kautta pystyy ilmaisemaan itseään. Osallistuminen on tarkoituksenomaista ja siihen pyritään. (Leinonen 2007, 27-28.)

Osallistuminen on mukanaoloa, jonka mahdollistavat erilaiset, muiden määrittelemät sosiaaliset aktiviteetit. Osallistumista on hyvä tulkita mahdollisimman laajasti. Siinä kansalainen on aktiivinen osallistuja ja sosiaalisessa prosessissa yhdessä muiden toimijoiden kanssa. (Harju 2004.) Osallistuminen voi olla erilaisiin tilaisuuksiin osallistumista. Siinä on olennaista ja tärkeää toimijan oma halu toimia aloitteentekijänä itselle tärkeissä asioissa. Motiivina voi olla esimerkiksi informaation ja kokemusten saaminen tai toisiin ihmisiin tutustuminen. (Leinonen 2007, 27-28.)

Osallistumisen käsitteellä on kolme ulottuvuutta: sosiaalinen, toiminnallinen ja kansalaisosallistumisen ulottuvuus. Sosiaalinen ulottuvuus on mahdollista vain silloin, kun toiminnassa on mukana useita ihmisiä. Toiminnallisuuden ulottuvuus liittyy siihen, että osallistuminen on lähtökohtaisesti aktiivista toimintaa.

Kansalaisosallistuminen kuvaa sitä, että osallistuminen nähdään mahdollisuutena yhteisten asioiden hoitamiseen. (Jelli järjestötietopalvelu 2016.) Osallistumisen muotoja voivat olla edustuksellinen, projektiorientoitunut tai suora ja avoin. (Harju 2004). Avoin osallistuminen on määritelty perustuslaissa, jonka mukaan vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä koskevaan päätöksentekoon. (Oikeusministeriö 2014.)

2.4.2 Osallisuus

Leinosen (2007, 27) mukaan osallisuus viittaa tunteeseen, eli osallistuja kokee olevansa osallinen yhteisöllisissä ja yhteiskunnallisissa projekteissa. Yhteisöissä osallisuus ilmenee jäsenten arvostuksena, tasavertaisuutena ja luottamuksena suhteessa toisiinsa. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2016). Osallisuus on esimerkiksi kansalaistoimintaa, kansalaisaktivismia tai järjestötoimintaa. Osallisuudessa voi erottaa erilaisia rooleja, kuten osallisuus kansalaisena, kunnan asukkaana tai minkä tahansa ryhmän jäsenenä. Leinosen (2007, 27.)

Osallisuus voidaan määritellä kolmella ulottuvuudella tai edellytyksellä. Näitä ovat riittävä toimeentulo ja hyvinvointi ja toiminnallinen osuus sekä yhteisöihin kuuluminen ja jäsenyys. Toiminnallinen osuus tarkoittaa osallistumisen lisäksi sitä, että toimintaa

voi myös suunnitella, toteuttaa ja arvioida. (Huhtinen 2014). Jos näistä jossain on vajavaisuutta, kasvaa riski siihen, että yksilö syrjäytyy. Syrjäytyminen tarkoittaa jäämistä yhteisöllisen toiminnan ulkopuolelle. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2016.) Osallisuus voidaan jakaa tietä-, suunnittelu-, toiminta- ja päätösosallisuuteen sen mukaan, miten ihmisellä on edellytyksiä ja mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoprosessiin.

- Tieto-osallisuuteen liittyy oikeus tiedon saamiseen ja tuottamiseen
- Suunnitteluosallisuus liittyy asioiden valmisteluvaiheeseen, jossa asiakas osallistuu häntä itseään koskevan toiminnan suunnitteluun ja kertoo mielipiteistään.
- Toimintaosallisuus on ihmisten omaa toimintaa ja konkreettista osallistumista erilaisiin tehtäviin.
- Päätösosallisuus antaa asianosaiselle itselleen mahdollisuuden osallistua häntä itseään koskeviin päätöksiin (Kohonen & Tiala 2002.)

2.4.3 Voimaantuminen

Voimaantuminen lähtee ihmisestä itsestään ja se on sekä henkilökohtainen että sosiaalinen prosessi. Voimaantuminen on yhteydessä hyvinvointiin. Se ei ole pysyvä tila, mutta sitä voidaan tukea mahdollistavilla toimenpiteillä, kuten esimerkiksi avoimuudella, toimintavapaudella ja rohkaisemisella sekä turvallisuuden ja luottamukseen pyrkimisellä. Voimaantuminen on samanaikaisesti yksilöllinen ja yhteisöllinen prosessi tai tilannesarja, ja se antaa vallan tai oikeuden toimia, tai tekee kykeneväksi johonkin. (Mattila 2008, 28). Toimintaympäristö vaikuttaa voimaantumiseen, joten voimaantumisen mahdollisuus on todennäköisempää eri ympäristöissä. (Siitonen 1999, 93.)

Voimaantumista ei voi ”istuttaa” toiseen, eli ihminen ei voi voimaantua pakolla toisen toimesta. Voimaannuttamisen tarkoituksena on mahdollistaa ihmisiä löytämään omat voimavaransa itsensä auttamisessa. Yksilö havahtuu omaan voimattomuuteensa, ja sen tarkastelun kautta hän on mahdollisesti valmiimpi tekemään tarpeellisia muutoksia elämässään. Voimaantunut ihminen on löytänyt omat voimavaransa ja hän on sekä

itseään määräävä että ulkoisesta pakosta vapaa. Ihminen uskaltaa asettaa tavoitteita ja sitoutua niiden saavuttamiseen pelkäämättä mahdollisia vastoinkäymisiä. (Räsänen 2014, 8.)

Voimaantuminen on yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta tavoiteltavaa. Yksilöiden ja yhteisöjen voimaantumisen myötä myös yhteiskunta vahvistuu. Toisaalta ihminen pystyy voimaantumisen kautta myös kyseenalaistamaan valtaapitävien ratkaisuja. Voimaantumisen tapahtuessa yksilön käsitys toisen ihmisen lähtökodista tapahtuvasta voimaannuttamisesta tulee kriittisen tarkastelun kohteeksi. (Siitonen 1999, 93.) Yhteiskunnan valtaan liittyvien intressien läpinäkyväksi tuleminen tukee sen pyrkimystä objektiivisuuteen. Se taas edistää yksilön voimaantumista, sillä objektiivisuus johtaa parempaan tasa-arvoon. (Räsänen 2014, 8.)

2.4.4 Vaikuttaminen

Vaikuttaminen on olennainen osa demokratiaa. Osallistumisen ja toiminnan myötä voidaan tukea demokratian kehittymistä ja saada kansalaisille mahdollisuus todellisiin yhteisöiden asioiden hoitamiseen. (Lehtonen & Rantonen, 1995.) Käsitettä vaikuttaminen on vaikeaa selittää yksiselitteisesti, sillä lähes kaikki viestintä sisältää pyrkimyksiä vaikuttamiseen. Viestinnällä pyritään muuttamaan viestin kohteen käsitystä jostakin asiasta. Vaikuttamiseksi voidaan laskea kaikki intentionaaliset viestit muokata, vahvistaa tai muuttaa vastaanottajan näkemystä. (Siitonen 2009, 1.)

Yksilö pystyy vaikuttamaan esimerkiksi kansalaistoiminnan avulla. Se on osallistumista julkisesti yhteiskunnan, yhdistyksien ja kansalaisjärjestöjen toimintaan. (Leinonen 200, 28-29.). Sosiaaliset instituutiot ja erilaiset ryhmät luovat sen ympäristön, missä yksilö elää. Järjestötoiminnalla voidaan vaikuttaa yhteiskunnan eri alajärjestelmien, kuten esimerkiksi talouden, politiikan ja taiteen toimintaan. Järjestöt toimivat kommunikaatiovälineinä, ne vaikuttavat päätöksentekoon ja yhteiskunnan kehittämiseen. On tärkeää, että eliitti ja päättävät elimet eivät ajaudu liian kauaksi massayhteiskunnasta. Hyvinvointivaltioellinen järjestelmä ei toimisi ilman järjestötoimintaa. (Kankainen & Siisänen, 2009, 127.)

Osallistumisesta siirtyminen vaikuttamiseen voidaan kuvailla Horellin (1994) ”lasten suunnitteluun osallistumisen viisiaskelmaisissa portaissa”. Ensimmäinen askel on

sopeuttamista valmiisiin suunnitelmiin. Se kuvastaa osattomuutta, jossa tehdään valmiiksi suunnitelma, jonka lapsi toteuttaa. Toinen askel on kuulemista, ja se kuvastaa molemmin puoleista informaatioita kuitenkin niin, että lapsi ei todellisuudessa pääse vaikuttamaan päätöksentekoon. Kolmas askel tarkoittaa aikuisten ehdolla tapahtuvaa suunnittelua, jossa lapset toimivat eräänlaisena viiteryhmänä. Neljännessä askeleessa pyritään synteisiin, jossa molemmat osapuolet tuovat näkemyksiään esiin. Viidennen askeleen tarkoitus on antaa lapsille niin paljon valtaa, että he pystyvät aikuisten avulla vaikuttamaan. (Horelli 1994, 20.)

3 KULTTUURINEN NUORISOTYÖ

3.1 Kulttuuri nuorten innoittajana ja voimavarana

Kulttuurisen nuorisotyön lähtökohtana on nuoren elämäntilanne ja se perustuu moniarvoisuuteen. Sen tarkoitus on saada nuori osallistumaan yhteisölliseen toimintaan, jossa yksilö luo ja rakentaa maailmankuvaansa kulttuurin, taiteen ja median keinoin. (Jaakola 2012, 7.) Taide liikkuu sisäisen ja ulkoisen rajapinnassa, jossa ihmiselle jokin merkityksellinen asia saa hahmon, ja tulee sitä kautta jaetuksi. (Ranne ym. 2005, 54). Näin taide voi toimia myös muutoksen välineenä. Kulttuurisen toiminnan avuin pyritään vahvistamaan nuoren kasvua omaksi itsekseen. Nuorta autetaan rakentamaan identiteettiään kulttuurisilla toiminnoilla dialogissa ympäristön kanssa. (Jaakola 2012, 7.) Toimintojen avulla on mahdollista muuntaa todellisuutta helpommin käsiteltäviin kokemuksiin, ja niitä asettelemalla tarkastella itseään, ympäröivää yhteiskuntaa ja taidetta. (Nuori kulttuuri 2016). Kulttuurinen nuorisotyö taiteellisenä ja luovana toimintana vahvistaa nuorta, ja antaa hänelle mahdollisuuden vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäristöönsä erilaisin luovin keinoin. Tämä vaikuttaa yhteisöllisenä toimintana vahvasti nuoren hyvinvointiin. (Jaakola 2012, 19-21.)

Nuori kulttuuri-säätiö (2016) määrittelee kulttuurisen harrastuksen kolmeen ulottuvuuteen: yhteiskunnalliseen, henkilökohtaiseen ja taiteelliseen. Yhteiskunnallinen ulottuvuus tarkoittaa nuoren mahdollisuutta nousta yhteisön aktiiviseksi tarkkailijaksi ja vastavuoroisesti luoda uutta näkökulmaa yhteiskunnalle kulttuurisen nuorisotyön kautta. Kulttuuristen toimintojen avulla nuori saa konkreettisen ulostulon välineen taiteen näkyvyyden esilletuomisessa. Henkilökohtainen ulottuvuus korostaa sitä, että nuoren kasvu tulee olla aina edellä

kulttuurisessa nuorisotyössä. Taiteen kanssa ei tarvitse kilpailla eikä sen merkitystä poissulkea, mutta pääpainona on tukea nuorta taitelijaa. Taiteellinen ulottuvuus tarkoittaa sitä, että taide on samalla sekä väline että lopputavoite. Sitä käytetään suodattimena ja suojana oman minän ja ympärillä olevan maailman kokemisessa.

Kulttuurisen nuorisotyön vakiintuneita työmuotoja ovat esimerkiksi ohjatut kulttuuriset pienryhmät sekä toiminta leireillä ja retkillä. Siihen kuuluvat myös erilaiset kulttuuriset tapahtumat ja tilaisuudet. (Jaakola 2012, 14.) Perinteisiä toimintamuotoja ovat musiikki, teatteri, tanssi ja käden taidot. Visuaalinen taide pyrkii kokonaisvaltaisempaan aistien ja taitojen yhdistämiseen. Taide on tällöin prosessiluontoista, ja lopputulosta tärkeämmäksi voi usein nousta itse tekeminen. (Kuitu 2011, 11.) Teknologisen kehityksen myötä mediaan nivoutunut toiminta on noussut suosituksi kulttuuriseksi työmuodoksi. Nuoret pystyvät esimerkiksi käsikirjoittamaan ja tekemään haastatteluja. He voivat helposti älypuhelimillaan joko ottamaan kuvia tai kuvaamaan liikkuvaa kuvaa. Esimerkiksi Kouvolassa Mediamaja tarjoaa puitteet leikkausohjelmineen editoida teoksen valmiiksi, ja sen voi helposti jakaa kaikkien ulottuville sosiaalisen median kautta. (Mediamaja 2016.) Vuoden 2016 keväällä Kouvolan kirjasto- ja nuorisotoimi ovat yhdistäneet toimintojaan avaamalla Mediamajan tiloihin nuorisotilan. Nuorisotilan avaamisella pyritään tarjoamaan nuorille heidän omannäköinen ympäristö, joka samalla tarjoaa matalankynnyksen pääsyn sekä Mediamajan että kirjaston toimintaan. (Kyyti 2016.)

Ohjaajien ammattitaito on yksi kulttuurisen nuorisotyön ydinasioista. Kaupallinen kulttuuri ympärillämme on muodostanut kasvuikäisille ympäristön, jota he joutuvat käsittelemään entistä nuorempina. Nuoret elävät riskin ja luottamuksen välitilassa. Heidän pitää jatkuvasti pystyä arvioimaan, mihin voi luottaa ja mitä on syytä varoa. (Lahikainen ym. 2008, 48-49.) Nuorelle on osattava luoda oppimisympäristö ja heidän tarpeet pitää tunnistaa. Sitä kautta pystytään tukemaan nuoren valintoja ja kasvuprosessia. Olennaista on synnyttää nuoressa kipinä, saada jotain liikkeelle. (Haapanen yms. 2006, 15.)

3.2 Kulttuurisen nuorisotyön ulottuvuudet ja mahdollisuudet

Kulttuuripalveluiden merkitys on noussut nuorten elämän ja vapaa-ajan myötä. Nuori kokee vaikuttavansa oman elämänsä ja lähiympäristönsä tasolla. Laajimmillaan

vaikuttaminen koetaan yhteiskunnallisella ja jopa globaalilla tasolla. Nuorten omaehtoinen kulttuuritoiminta vaikuttaa vahvasti yhteiskunnallisella tasolla, josta esimerkkinä rap-artistit, joilla on yhä suurempi vaikutus nuorten elämään ja aina päättäjiin asti. (Jaakola 2012, 19-21.)

Helsingin kaupunginhallitus otti 2011 käyttöön nuorten vaikutusjärjestelmä Ruudin. Se koostuu erilaisista tapahtumista, tilaisuuksista ja nuorten omasta tekemisestä. Nuoret voivat näin viedä päättäjille ajatuksiaan heille tärkeistä ajatuksista. Kulttuurinen nuorisotyö perustuu tähän ideologiaan. Kulttuurinen toiminta hyväksyttiin täysivaltaiseksi vaikuttamismuodoksi. Kulttuurisen nuorisotyön haaste on lisätä nuorten ymmärrystä omista vaikutusmahdollisuuksistaan. (Jaakola 2012, 21.)

Annimari Juvosen (2010) Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskukselle tekemästä laajasta tutkimuksesta visuaalisen taidon ja taiteen käyttämisestä nuorisotyössä tulee esille, että kulttuurisen demokratian edellytykset ovat jo olemassa. Kulttuurista nuorisotyötä tulisi kehittää läpinäkyvästi eri sektoreiden rajoja ylittäen. Muodostamalla moniammatillisia tiimejä vahvistetaan eri toimintojen toteutuminen. Niille ohjaajille, joilla on visuaalisen tiedon ja taidon edellytyksiä, tulee luoda resursseja ja tiloja hyödyntää osaamistaan. Kaikilla visuaalista taidetta käyttävillä nuoriso-ohjaajilla on jonkinlaista osaamista, mutta taidealojen koulutus ei kuulu esimerkiksi yhteisöpedagogin koulutustarjontaan. Jos ohjaajilla ei ole varsinaista taidealan tutkintoa, ohjausta toteutetaan jonkun muun lisäkoulutuksen tai osaamisen pohjalta. Yleistä on myös, että nuorisotoimen palvelukseen tilataan ulkopuolisia osaajia järjestämään taide- ja kulttuuritoimintaa. Nuoriso-ohjaaja voi silloin antaa kulttuuriosaajille enemmän tilaa toteuttaa toimintaansa ja olla itse mukana työnkuvansa mukaisesti ohjaamassa nuoria. (Juvonen 2010, 25-26.)

Kuten kaikessa nuorisotyössä, tulisi myös kulttuurisessa nuorisotyössä tehdä asioita nuorten kokemusmaailman kautta. (Jaakola 2012, 14). Sami Myllyniemen (2009, 65-68) laatimasta nuorisobarometristä selviää, että nuoret itse kokevat esimerkiksi taiteen keskeisempien merkitysten olevan elämyksellisyys, uusien ja kriittisten näkökulmien kanavana toimiminen ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus. Taiteen koettiin olevan tärkeää myös itsetuntemuksen, suomalaisen identiteetin ja eri kansojen lähentymisen kannalta. Kokemusmaailmaa tulisi Juvosen mukaan nostaa kulttuurisen nuorisotyön kehittämisen pohjaksi. Erilaisten alueellisten pienryhmätoimintojen tulisi saada jatkuvuutta. Osana

kulttuurista nuorisotyötä on tarjota nuorille julkinen foorumi, jossa heidän teoksensa ja tuotoksensa pääsevät vuorovaikutukseen yleisön ja muiden harrastajien kanssa. (Jaakola 2012, 14.) Kaiken ei tarvitse aina olla organisoitua. Kulttuuri ja taide ovat kokeilevaa, ja mahdollisuus leikkelyyn tuo luovuutta esille. Nuorelle on hyvä antaa rajoja, mutta myös oikeuttaa vapauksia. Omaehtoisen taiteen tekemisen mahdollisuuksia tulisi lisätä antamalla tiloja nuorten käyttöön. (Juvonen 2010, 39.)

4 GRAFFITI – TÖRKYÄ VAI TAIDETTA?

4.1 Graffiti saapuu maailmalta Suomeen

Graffitikulttuurin alkuperä sijoittuu 1960-luvulle, silloin New Yorkissa tehtyihin seinäkirjoituksiin. Ennen vuotta 1965 tehdyt seinäkirjoitukset yhdistettiin jengeihin niiden paikkasidonnaisuuden sekä reviiiritietoisuuden vuoksi, mutta viimeistään Vuonna 1970 ja siitä eteenpäin tehtyjä graffiteja sekä tageja voidaan kutsua graffitimaalauksiksi. TAKI 183 -nimellä tunnettu lähetti kirjoitti nimensä ympäri kaupunkia, ja tästä merkistä on väännetty näiden nimimerkkien yleisnimi "tag". Graffititaiteilijat loivat aikanaan monikulttuurisen, rotuun tai sukupuoleen katsomattoman yhteisön, joka heijasti New Yorkin monipuolista väestöä. (Seikkula 2009, 12.)

Graffiti saapui Suomeen 1980-luvun alkupuolella massamedian välityksellä. Elokuvat, musiikkivideot ja lehdet esittelivät graffitia taustakuvissa. 1980-luvun lopulla hiphopista paisui Suomessa muoti-ilmiö, joka johti graffitin laajaan leviämiseen. Helsingissä Kisahalli toimi nuorten breakdance-paikkana, ja sen lattia pintana, johon merkittiin oman suoritukseen jälkeen tagi. (Mäkinen 2010, 22.) Lehdistö alkoi kiinnostua nuorten muodostumasta alakulttuurista, ja se sai palstatilaa. Tämä johti siihen, että graffiti alkoi yhä enemmissä määrin näkyä julkisuudessa. Muutamat graffititaiteilijat saivat maksullisia tilaustöitä. (Seikkula 2009, 14-15.)

Graffitia ei aluksi nähty ongelmana. Helsingin nuorisotaloilla opetettiin graffititaiteen alkeita ja nuorillekin tarjottiin mahdollisuuksia tehdä laillisia graffitimaalauksia tilaustöinä. Nuorien vilpitön toive ja halu oli koristaa kaupunkia. (Arhinmäki 2006.) Vuonna 1990 graffitin tekijät jakaantuivat kahtia nuorempien graffitisukupolven asenteiden muuttumisen myötä. He pitivät alan pioneerien taiteen kaupallistuneen.

Yleisen mielipiteen mukaan laadukkaita masterpiece-teoksia arvostetaan, mutta tagit mielletään ilkeiksi. (Helin 2014, 17, 29.) Tagien ja maalausten määrä kasvoi kuitenkin huomattavasti. Maalajaat alkoivat tavoitella tyylin lisäksi näkyvyyttä. Nuoret halusivat merkata asuinalueitaan, ja varsinkin junat alkoivat olemaan täyteen töhrittyjä. Graffitiharrastus alettiin näkemään yhä enemmän myös ongelmana. Helsingin kaupunki, joka pääkaupunkiseutuna oli graffitimaalausten ydinalue, alkoi reagoimaan ilmiöön.

4.2 Graffitia vastaan

Vuonna 1998 käynnistyi Stop-töhrille projekti, jonka tarkoituksena oli vähentää laittomia graffiteja ja siistiä kaupunkikuvaa. Kampanja aloitettiin, kun Helsinki oli valittu tulevaksi Euroopan kulttuuripääkaupungiksi vuodeksi 2000. (Arhinmäki 2006.) Tavoitteena oli vähentää kymmenen vuoden aikana graffiteja 94 prosenttisesti. Hanke sai käyttöönsä, 1,8 miljoonaa euroa, vartijoita lisättiin ja maalaajien tuomiot kovenivat. (Voima 2008). Keinoina projektin tavoitteen toteuttamiseksi oli graffitien puhdistaminen, julkisten tilojen valvonta ja kansalaisten valistaminen. Projekti toteutti nollatoleranssilinjaa, jossa puututaan pienimpiinkin rikkeisiin kovilla rangaistuksilla. (Mäkinen 2010, 24.)

Projektin myötä ei ainoastaan puhdistettu näkyviä graffiteja. Vartijat menivät myös paikkoihin, kuten siltojen alle ja purettaviin rakennuksiin, joissa maalauksia eivät nähneet kuin graffititaitelijat itse. (Arhinmäki 2006.) Vesa Linnasmaan (2016) mukaan projekti alkoi ensi valvonnasta, muuttui sitten jähdiksi, ja lopulta vainoksi. Kiinniotot olivat jossain vaiheessa muuttuneet mielivaltaisiksi, eivätkä ne kohdistuneet enää pelkästään graffitimaalareihin, vaan vartijat itse määrittelivät kiinniotettavat. Myös väkivaltaa käytettiin. Tosin virallista tietoa tästä ei ole, koska virallisia syytteitä vartijoita kohtaan ei nostettu. Mäkisen (2010, 53) mukaan siitä ei voi kuitenkaan suoraan vetää johtopäätöstä, etteikö ylilyöntejä olisi tapahtunut. Vapaa Helsinki-verkosto on kerännyt vuonna 2008 useilta kymmeniltä henkilöiltä lausuntoja, jotka ovat kohdanneet sekä vartijoiden väkivaltaa että poliisin välipitämättömyyttä Stop töhrille-projektin aikana. (Voima 2008.)

Arhinmäki (2006) pohti artikkelissaan aihetta ja koki kampanjan paradoksaaliseksi; Helsinki valmistautui kulttuurikaupungiksi tuhoamalla katukulttuuriaan.

Taitelijanuoria leimattiin projektin aikana syrjäytyneiksi ja rikollisiksi. Projektiin käytettiin miljoonia. Rakennusviraston mukaan vuonna 2008 loppunut projekti oli menestys. Sen keinovalikoima oli oikea ja näkyvien graffitien määrä väheni toivotusti. Lukuisten mielipidekirjoitusten mukaan projekti oli kuitenkin fiasko. Yhtenäistä näkemystä ei siis voida saada. (Mäkinen 2010, 56.) Voidaan kuitenkin todeta, että graffititaiteen vastaanotto on ollut vaihtelevaa, mielipiteitä jakavaa ja ristiriitaista sinä aikana, kun taiteenmuotoa on ollut Suomessa. Vuonna 2009 linja alkoi muuttumaan, kun Helsingin Suvilahteen rakennettiin kaikille avoin graffitiseinä. Se sai seuraavana vuonna palkinnon kaupungin kulttuuritekona. (Halonen 2011, 21.)

5 KULTTUURIKAPINA-HANKE – GRAFFITIPAJAN MAHDOLLISTAJA

Kulttuurikapina-hankkeen tarkoitus on tarjota nuorille mahdollisuus kasvattaa yhteenkuuluvuuden tunnetta ja tarjota keinoja kokea ylpeyttä kaupungistaan. Sen tavoitteena on uusien toimintatapojen myötä tuoda mukanaan positiivista virettä ja uskoa tulevaan. Järjestämällä erilaisia työpajoja ja kulttuuritapahtumia sekä mahdollistamalla osallistumisen erilaiseen kulttuuriseen toimintaan, hanke pyrkii vahvistamaan nuorten luovaa ilmaisua ja osaamista. Tähtäimenä on tarjota nuorille mahdollisuus kasvaa vaikuttajaksi ja tätä myötä avata heille reittejä tuoda oma äänensä kuuluviin. Kulttuurikapina-hanketta rahoittaa Etelä-Suomen aluehallintoviraston opetus- ja kulttuuritoimi sekä Kouvolan kaupunki. Hanke on alkanut vuonna 2014 ja se kestää vuoden 2016 loppuun. Sitä hallinnoi Kouvolan nuorisopalvelut. (Nuorten Kouvola 2016.)

Graffitipaja sai alkunsa nuoren ideasta. Olemme järjestäneet nettikyselyitä, joissa nuoret voivat ideoida erilaisia aktiviteetteja Kulttuurikapina-hankkeen toteutettavaksi. Tarkoituksenamme on mahdollistaa toimintaa, jota kouvoolalaiset nuoret haluavat. Tavoitteena on, että saamme nuoria mukaan kulttuuriseen nuorisotyöryhmään, jonka kautta he pääsevät myös suunnittelemaan ja toteuttamaan toimintoja ja tapahtumia. (vrt. Kurki 2000, 58.) Tällainen ryhmä onkin jo perustettu ja kokoonnumme sen kanssa säännöllisesti.

Graffitimaalauksen luvan saaminen ei ollut vaikeaa. Graffitien arvostus on noussut vähitellen. Suomessa on avoimia ja jatkuvakäyttöisiä, luvallisia graffitiharrastamisen paikkoja Helsingin lisäksi ainakin 17 muussa kaupungissa. Ensisijaiset edellytykset

perustuvat muutokseen kaupunkipolitiikassa Tämä mahdollistaa luvallisen graffitimaalaamisen. (Helin 2014, 58.) Myös Kouvolan kaupunki halusi lähteä mukaan kehitykseen.

Luovuus ja taide olivat keskeiset elementit graffitipajan suunnittelussa. Lähtökohtana oli tarjota nuorille mahdollisuus ilmaista itseään osallistumalla mielekkääseen harrastetoimintaan. Pajalle laadittiin tavoitteellinen runko, jonka pyrkimyksenä oli saada nuoret toimimaan yhdessä yhteisen päämäärän saavuttamiseksi: tehdä luvallinen graffitimaalaus alikulkutunneliin.

6 TUTKIMUSPROSESSIN KUVAUS

Aiemmissa osioissa on kuvailtu tutkimukseni kannalta tärkeitä käsitteitä Tässä osiossa käydään läpi tutkimusprosessi, jolloin sosiaalipedagogiset käsitteet löytävät paikkansa opinnäytetyössä. Tässä osiossa esittelen myös tiedonkeruumenetelmäni eli teemahaastattelun ja sen toteutuksen. Analyysimenetelmänä olen käyttänyt sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysissa analyysin avulla tarkastelen ja pyrin tulkitsemaan haastatteluja, joiden avulla pääsen vastaamaan tutkimuskysymykseeni ja pohtimaan aiheeseen liittyviä teemoja.

6.1 Tutkimuskysymys

Opinnäytetyöni tutkimuksen kohde on graffitipaja ja sen tutkimuskysymys on: ”Minkälaisena nuoret kokivat graffitipajan?”. Kerätyllä aineistolla pyritään saamaan tietoa graffitipajan toimivuudesta yhtenä kulttuurisen nuorisotyön muotona.

6.2 Laadullinen tutkimus

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on aineiston muodon kuvaamista. (Eskola & Suoranta 1998, 13). Se on mikä tahansa tutkimus, jonka avulla pyritään saamaan tuloksia ilman tilastollisia menetelmiä. Kvalitatiivinen tutkimus pyrkii ymmärtämään sitä, mistä ilmiössä on kysymys. Kysymykset eivät voi olla liian yksityiskohtaisia, koska näin tapahtuessa tutkimus on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Kvalitatiivinen tutkimus on tiedon etsimistä aineistovirrasta, ja siinä pyritään ilmiön syvälliseen ymmärtämiseen. (Kananen 2014, 11-18.)

Valitsin laadullisen tutkimuksen tutkimusmenetelmäksi, koska opinnäytetyöni käsittelee eräitä nuorisotyön peruskäsitteitä; voimaantuminen, osallisuus, osallistuminen ja vaikuttaminen. Kouvolassa ei ole aikaisemmin toteutettu graffitipajaa. Tutkimalla nuorten kokemuksia pajatoiminnasta, pyrittiin siitä saamaan tietoa, jota voi hyödyntää jatkossa kulttuurisessa nuorisotyössä. Kvantitatiivinen tutkimus olisi ollut opinnäytetyössäni mahdoton.

6.3 Teemahaastattelut tiedonkeruumenetelmänä

Aineistonkeruumenetelmänä käytin teemahaastattelua. Teemahaastattelun yksi ominaispiirteistä on se, että kohderyhmä on käynyt läpi kokemuksen, josta kerätään tietoa. Jotta teemahaastattelu voidaan toteuttaa, on tutkijalla oltava laajaa tietoa ilmiön osista, rakenteista ja prosesseista. (Hirsijärvi & Hurme 2001, 47.) Toteutin pajan tuotannon alusta loppuun, joten minulla on kokonaisvaltainen kuva sen kulusta. Näin ollen pystyin laatimaan haastattelun ennalta suunniteltujen olettamuksien perusteella. Haastattelu suunnattiin tutkittavien henkilöiden subjektiivisiin kokemuksiin tilanteista, joita olin ennalta analysoinut. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina.

6.4 Aineistonkeruuprosessi

Aineistoni koostuu viidestä pajanuoren haastattelusta. Alun perin tarkoitukseni oli haastatella kaikkia pajassa olleita kahdeksaa nuorta. Päädyin kuitenkin haastattelemaan viiden nuoren ydinryhmää. Heidän kanssa graffitimaalaaminen jatkui menneen vuoden aikana monissa eri toiminnoissa ja kohteissa Kouvolassa. Vaikka haastateltavia oli viisi, se ei merkitse sitä, että aineistoa syntyisi vähän. Teemahaastattelut voivat elää, ja tuottaa paljon analysoitavaa materiaalia (Hirsijärvi & Hurme 2001, 135).

Suoritin haastattelut huhti-syyskuussa 2016 Kouvolan seudulla. Kaikilta haastateltavilta pyydettiin haastatteluun kirjallinen lupa. Opiskellessani viestintää Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa, tein opinnäytetyön dokumenttielokuvan tuotannosta. Osana sitä tutkin, millainen on hyvä haastattelu. Toimittaja Katriina Hakaniemen (2013, 12.) mukaan haastattelun tilan valinta on tärkeää. Haastattelua tehdessä on hyvä esittää yksittäisiä kysymyksiä ja pyytää konkreettisia esimerkkejä. Haastateltavalle on hyvä antaa aikaa vastata. Joskus parhaimmat vastaukset tulevat silloin, kun vastausta

jatketaan pienen tauon jälkeen. (Salminen 2013, 12.) Näitä ohjeita noudattamalla sain haastatteluista toimivia. Tein yhden haastattelun kotonani ja neljä muuta työpaikallani kirjastossa sijaitsevassa Mediamajassa. Haastattelutilat olivat molemmat rauhallisia. Tällainen ympäristö on tärkeää siksi, että haastateltavalle tulee luonteva olo.

Pidin haastattelun rungon samana, vaikka haastateltavien iät vaihtelivat 11-vuotiaasta 18-vuotiaaseen. Jätin kolmen haastattelun jälkeen kulttuurista nuorisotyötä käsittelevän kysymysosion pois. Sen tarkoituksena oli saada ideoita tulevaisuutta varten, mutta opinnäytetyön muotoutuessa vastaukset eivät olleet sen osalta relevantteja. Lisäksi kysymykset osoittautuivat liian haastavaksi nuorille vastata niihin.

Teemahaastattelun etuna muihin tiedonkeruumenetelmiin on se, että aineiston keruuta voi soveltaa tilanteen mukaisesti. (Hirsijärvi ym. 2001, 194). Opinnäytetyöni haastateltavien ikäjakauman vuoksi oli tärkeää, että haastattelutilannetta muutettiin haastateltavan ikään mukautuen. Esimerkiksi täysi-ikäinen nuori vastasi laajemmin kysymyksiin kuin ala-asteelainen. Nuorimpien haastateltavien kohdalla siirryin nopeammin seuraavaan kysymykseen, jos vastauksen ja kysymyksen väliin jäi tauko, joka selkeästi teki nuorelle epämukavan olon.

6.5 Aineistoanalyysin prosessi

Analyysimenetelmänä käytän laadullisen tutkimuksen sisältöanalyysiä. Siinä on kysymys aineiston järjestämisestä siten, että tutkimusongelmiin on mahdollista löytää vastauksia. Analyysin tunnusmerkki on se, että se on kaikissa vaiheissa uusien merkitysten rakentamista. Ensimmäiseksi aineistosta pitää tarkistaa, löytyykö siitä virheellisyyksiä tai puutteita. Teemahaastattelussa voidaan joutua täydentämään tietoja, jos haastatteluissa, tai osasta niissä, jää jotain olennaista pois tutkimuksen kannalta. (Hirsijärvi ym. 2001, 209.) Vaikka kaksi haastatteluista olivat sisällöltään muihin haastatteluihin verrattuina suppeampia, antoivat ne kuitenkin tarpeeksi informaatioita suhteutettuna vastaajien ikään. En kokenut aiheelliseksi tietojen täydentämistä.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineiston järjesteleminen vaatii paljon aikaa ja työtä. Analysointi on aina tulkintaa aineistosta, jossa joudutaan tekemään valintoja siitä, mitä lopulliseen tutkimukseen tulee. Tehtävänä on järjestää ja tiivistää aineisto niin, että mitään olennaista ei jää käyttämättä. Aineisto on hyvä aloittaa mahdollisimman pian

keruu- tai kenttävaiheen jälkeen. (Hirsijärvi ym. 2001, 208-209.) Nauhoitin haastattelut ja litteroin ne.

Haastatteluista nousi esille useita teemoja. Teemoista keskeisimmiksi nousivat osallisuus ja sosiaalisen demokratian kautta syntynyt mahdollisuus vaikuttamiseen. Graffitipajan tavoitteena oli tarjota nuorille kasvualusta taiteen keinoin, ja varsinkin osallisuuden tunteen saavuttaminen oli haastateltavien vastauksissa keskeistä. Se toimi ”vuoren huippuna”, jonka valloitus avasi uusia mahdollisuuksia. Niiden myötä myös voimaantuminen nousi esiin nuorten mielteissä.

Käytän tutkimuksessani nuorten vastauksissa muutettuja nimiä. Valitsin tämän tavan anonymiteetin säilyttämiseksi. En halunnut käyttää nuorista vastaajina ”Tyttö A” tai ”Poika 1”. Tekstiä on helpompi ja luontevampi seurata tulososiossa, kun nuoret saavat ”persoonan”.

7 PAJANUORET

Vaikka pajan kohderyhmänä oli 12-17-vuotiaat, emme halunneet olla ikärajoissa täysin ehdottomia. Tämä johtui osaltaan siitä, että tiukkojen raamien vetäminen ei tunnu kohtuulliselta kaikkia pajaan haluvia nuoria kohtaan. Ikärajat asetettiin Kouvolan yhteisöllisen nuorisotyön kohderyhmän mukaan, ja ne toimivat liian ison ikäeron syntymisen raameina. Huomioon otettiin kuitenkin ilmoittautuneiden innostus pajaa kohtaan. Pajassa oli ensimmäisellä kerralla yhdeksän nuorta, joista yksi jätti sen kesken ensimmäisen kerran jälkeen.

Elmeri

”Mä olen aina valinnut kuviksen koulussa. Muista ku jo eskarissa kun askarreltiin, niin aina sanottiin, et kyllä se Elmeri on tosi tarkka poika, ett se leikkaa ihan kaiken, siilinkin niin tarkasti.” –Elmeri 19-v.

Elmeri oli graffitipajan aikaan 18-vuotias kolmannen vuosiasteen lukiolainen. Elmerin innostus graffiteihin oli alkanut yläasteella, kun he olivat kaverinsa kanssa piirrelleet

parisen vuotta graffiteja vihkoon. Jossain vaiheessa piirtely oli muuttunut omien laittomien tagien maalaamiseksi ympäri Kouvolaa. Elmeri harrastaa DJ-soittoa.

Iivari

”Ja sit niit alko vaan piirtelmään ja jossain vaihees maalitkin tuli kuvioihin. Ja sit joskus silloin hurjina nuoruusvuosina tuli tota sit maalailtua ihan laittomastikin julkisille paikoille. Ja sit siit maksettiin ihan.” –Iivari 16-v.

Iivari oli pajatoiminnan aikaan 15-vuotias yhdeksännettä luokkaa käyvä yläasteelainen. Iivari on harrastanut piirtämistä pienestä asti. Graffitiharrastus on alkanut kaverin opastamana ja keskeytynyt ajoittain poliisin väliin tuloon. Iivari harrastaa graffitimaalauksen lisäksi DJ-soittamista ja laskettelua.

Aada

”Mä huomasin ett mä osaan jo käyttää hyvin niit spreymaalei, ett se alkaa niinku sujumaan ittestään. No siis ku mä uppoudun siihen hetkeen ku mä teen sitä, ni se alkaa niinku menemään ittestään.” –Aada 15-v.

Aada oli pajaan osallistuessa 14-vuotias. Hän huomasi vasta pari vuotta sitten, että piirtäminen luonnistuu hyvin, ja siitä muodostui hänelle harrastus. Lisäksi Aada harrastaa viulunsoittoa.

Hemmo

”Hieno asia, ihan sama onks se laillinen vai laitton jos se on hieno, mut jos se on jonkun sellasen känniläisen örveltämä kirkkovene seinään, ni ei se sit oo yhtään hieno... Ei se siihen graffitiin ittensään vaikuta, ett onks se laitton.” –Hemmo 13-v.

Hemmo oli pajan aikaan 12-vuotias. Hän aloitti jo seitsemän vuotiaana piirtämään paksuja kirjaimia vihkoon. Hemmo harrastaa piirtämisen lisäksi parkouria ja pyöräilyä. Hän on aina pitänyt kuvaamataidosta, mutta koulunumero on ollut ”vain” kahdeksan; oppimisympäristö ei ole ollut inspiroiva, eikä aiheet kiinnostavia.

Maikki

”No jos mun pitäis niinku ett mä en sais enää ikinä tehdä niitä (graffiteja)... ni ois se.. aika raskasta.” –Maikki 12-v.

Maikki osallistui graffitipajaan 11-vuotiaana. Hän piirtelee paljon. Nyrkkeilyharrastus on jäänyt pois, muiden harrastusten alta, joista yksi on kuviskerho. Maikki oli nähnyt aikaisemmin kuvia graffiteista ja kuullut koulussa niiden laittomasta maalaamisesta.

8 TULOKSET

Tässä osiossa vastaan tutkimuskysymykseen. Käyn siis läpi nuorten kokemuksia ja tunteuksia. Nostan esille niitä yhteisiä tekijöitä ja teemoja, joita nuoret kokivat oman matkansa aikana graffitipajassa.

8.1 Osallisuus – värien harmoniaa

Kappaleessa 5.5 osallisuutta pajatoiminnassa kuvattiin ”vuorenhuippuna”. Näin ollen on hyvä ensiksi avata, miksi nuoret osallistuivat pajaan, ja pystyivät sitä myöten saavuttamaan osallisuuden tunteen. Nuori kulttuuri-säätiön puheenjohtaja Panu Mäenpää (2015) kehottaa tekemään nuorille kulttuuritapahtumaa, kuin sen tekisi ensikertalaisille. Kulttuuriset instituutiot voivat tuntua etäisille, ja esimerkiksi teatterinäytöksiin pukeudutaan hienosti. Tällä hetkellä kuitenkin esimerkiksi museot pyrkivät poistamaan korkeakulttuurin elitististä asemaansa, ja hakemaan nöyrästi uutta yleisöä tapahtumilla, jossa pääpaino on ihmisten omalla osallistumisella. (Miettinen 2016). Nuoria pitää siis kannustaa mukaan toimintaan, kun ”perushenkilöissä” herää kipinä siihen. (Lindholm 2015, 89).

Graffitipajan ollessa ensimmäinen laatuaan Kouvolassa, oli oletuksena, että paikkakuntalaiset nuoret eivät olleet aikaisemmin osallistuneet kyseiseen pajatoimintaan. Markkinoimme pajaa ”värikkäällä hauskanpidolla”, pyrkien näin alentamaan nuorten kynnystä osallistua siihen. Paja oli avoin kaikille, ei pelkästään graffitimaalausta harrastaneille. Pajaan osallistuttiin eri syistä, mutta yhteisenä tekijänä oli se, että sellainen oli ylipäättään järjestetty. Haluttiin saada kokemuksia tai siirtää piirtämisharrastus seuraavalle tasolle. Pajassa houkutteli myös kehittyminen ja oppiminen graffitimaalaamisessa.

”Mä olin jonkun vuoden puhunut äidille, ett jos vois niinku ostaa jotai maaleja, ett voisin ostaa niitä johonkin seinälle, nii oliko jossain netissä siitä graffapajasta, ni äiti ilmotti mut siihen.” –Maikki 12-v.

”Mä olin kuullut ja vähän koodaillut tota Veskoa, että se on tolleen ihan ammattitaitoinen nikkari. Se niinku kiinnosti mua puhumaan sen kanssa just graffitesit ja ett pystyiskö Vesku opettaa mua paremmaksi taitelijaks. Oli vähän niinku arvostus tollasta vanhempaa ja kokeneempaa kohtaan.” –Elmeri 19-v.

Pajaan osallistumisella oli ylitetty vasta yksi askel. Kukaan nuorista ei tuntenut ennen ensimmäistä pajakertaa muita osallistujia. Yhteisö ei vielä takaa yhteisöllisyyden tunnetta. (Edu 2015.) Jokaisella nuorella oli hieman epävarmat odotukset pajasta. Elmeri ja Iivari hakivat pajalta vastinetta odotuksilleen; graffitimaalausharrastuksen syventämistä. Nuoret, jotka eivät olleet ennen maalanneet graffitimaaleilla, kokivat osallistumisen jännittävänä ja pohtivat omia kykyjään. (Kuva 1.)

”Sillee, ett kyl mä tiän ett miten niit tehää niinku ja missä tehään tälle niiku.. Mut emmä niinku osannut tietää yhtään miten se niinku toteutaan sit tuol... Et sen takii se oli kauheen pelottavaa mennä sinne, kun ei tiennyt mitä pitää tehdä ja miss sitä pitää tehdä.. Eikä tunne ketään.” –Aada 15-v.

”No ekaa oletin ett siel oli tyylit jotain kaikki muut on varmaa mua jotain viis vuotta vanhempii. No seuraaval kerral helpotti.” –Maikki 12-v.

KUVA 1.

Nuorten taideharrastusten yksi ydintehtävistä on yksilöllisyyden ja yhteisyyden tasapainon löytyminen. Oikeus itsensä toteuttamiseen kuuluu kaikille, mutta se ei saa tapahtua muita hyväksi käyttämällä. Kasvatuksellinen vuorovaikutustilanne vaatii sen, että jokainen kokee ilmapiirin turvalliseksi. Ihmiset ja heidän ajatukset tulee hyväksyä sellaisenaan, vaikka ei olisi heidän kanssa ystäviä. On ohjaajan velvollisuus tähdentää tätä seikkaa, ja luoda rehellinen ja luottavainen ilmapiiri. (Karppinen ym. 2008, 8, 108.) Oli siis tärkeää, että nuoret saivat ympäristön, joka kannustaa luovuuden esille saamiseen. Nuoret kokivat, että paja tarjosi puitteet maalaamiseen; maaleja oli tarpeeksi ja vanereille pystyi harjoittelemaan. Hemmo toi esille sen, että nuoret toimivat toisiaan kohtaan kunnioittavasti.

”No se oli sellainen hyvä, ett siel ei kiusata eikä niinku mitenkään syrjäytetä toisia... Ja ettei aleta niinku dissamaa siit ett jos toinen on niinku huonompi ku toinen. Ja sit ei ollut mitenkään itsepäist porukka. Ett oli niinku maalit jaettiin tosi hyvin ett jos tarvi tyyliin jotain punasta, ni kaverilt sai sitä, ett ei ollut sullein et omitaan ne maalit.” – Hemmo 13-v.

Yhteisöön kuuluu yhteisyys, eli sen jäsenet ovat yhteisöllisiä. Yhteisöllisyys on ryhmässä sitä, että jäsenet tuntevat yhteenkuuluvuutta. Sen yksilö on merkityksellinen ryhmälle ja vastakohtaisesti ryhmä vaikuttaa yksilöön. Yhteisöllisyys tarkoittaa sitä, että ihmisten tarpeet tulevat tyydytetyiksi, yksinkertaistaen, että he tuntevat hyvää

oloa yhteisön kautta. (Lappalainen & Loikkanen 2014 10-12.) Haastatteluissa tuli esille, että nuoret tutustuivat kannustuvassa ilmapiirissä toisiinsa ja heille kasvoi hyvä ryhmähenki. Nuoret kokivat osallisuutta.

”Tuntu hienolt ku tunsi ett tekee jotain isompaa ja se oli kummiskii eka kerta ja, ja... Sitten huomaa ett olii ihan hyvä siinä. Kun muutki kehu kuinka hyvä siit tuli.” –Aada 15-v.

”Tutustu uusiin ihmisiin ja pystyttiin kommunikoimaan toisten kanssa ja tota se oli se yhteishenki mikä siin oli... totta kai ku kaikki oltii niin eri ikäsi nii siin on sellain tota sellain ett kaikki ett ihan pienempien kanss ei niin sillei ei niin paljon ehkä tuu siin kohtaa kommunikoituu. Mut kyl mul niinku ainakii kaks hyvää kaverii siit jäi, ett kahden henkilön kaa oon ollu sen jälkeen niinku säännölisin väliajoin yhteydessä.” –Iivari 16-v.

Kun toiminta on innostavaa ja yhteisö kohtelee toisiaan hyvin, sen jäsenillä on hyvin todennäköisesti yhdessä hauskaa. Innostunut yhteisö ruokkii yksilöiden toimintaa, mutta myös yhdessä oppimista ja siihen tarvitaan ennen kaikkea halua jakaa innostusta sekä tietoja ja taitoja muiden kanssa. (Karppinen 2008, 102.) Pajatoiminta koettiin motivoivana ja nuoret alkoivat löytää omaa osaansa ryhmästä

”Mä muistan ainakii sen, ett halusin tulla seuraaval viikol taas. Ett halus että viikko menee taas nopeasti, ett siel on niinku kivaa ett tutustuu uusiin ihmisiin. Ja nii ett sai tehdä sit niinku taidetta isommin... näyttävämmiin. –Aada 15-v.

”Mä aina odotin, et tulis torstai, et pääsee maalaamaan. Kyl se on mun mielest tosi kivaa hommaa ja vähän kun katteli niit muita niin oho- mä osaanki jopa jotain. Pystys vähän opastaankin niitä.” –Elmeri 19-v.

8.2 Voimaantuminen - värit heijastavat voimaannuttavasti

Graffitipaja loi kaikille pajanuorille mahdollisuuden voimaantumiseen. Kuten edellä on käsitelty, pajaan osallistuminen oli nuorille askel tuntemattomaan, ulos omasta turvallisesta ympäristöstä. Osallisuuden tunteen kautta nuoret olivat saaneet

itsevarmuutta. Hyvin toimiva ryhmä oli muodostunut yhteisöksi, joka teki toimintaympäristöstä turvallisen kasvualustan voimaantumisen prosesseihin.

Sosiaalipsykologian yliopistonlehtori Irmeli Järventie (2008) määrittelee ympäristön olevan aina ”Toinen” lapselle. Vuorovaikutuksen avulla lapsi saa yhteyden toiseuteen. Toisaalta ”Toinen” on lapselle hänen itsensä kuva; peili, jonka heijastuksesta lapsi saa yhteyden myös itseensä. (Lahikainen ym. 2008, 215.) Graffitipajan maalaamisen voi osittain rinnastaa tähän prosessiin. Nuori oppii vuorovaikutuksen kautta sekä tarjoamaan että omaksumaan muita näkökulmia. Taide tarjoaa omanlaisen peilin itsensä löytämiseen. Iivari analysoi pajanuorten rooleja siten, että he sekä omaksuivat että tarjosivat näkökulmia. (Kuva 2.)

”Jotenkii mä siin kohtaa, no varsinkin sille, tai niille kahdelle nuorelle muulle ku ne maalaili, ni kävin parii otteeseen kattomass ett niinku mitä ne tekee ja tota kävin niille vähän kertomassa, vähän niinku tietyl tavall sit niinku omaa näkökulmaa, ett ootsä ajatellu tällasta... Ett niinku se, että että... Mä koin sen oman roolin siinä että, että.. niinku oon se mitä muutkin antaa mulle, ett annan niinku inspiraatioita ja toisenlaista näkökulmaa muille.” –Iivari 16-v.

KUVA 2.

Voimaantuminen näkyy parantuneena itsetuntona sekä kykynä asettaa ja saavuttaa päämääriä. Se koetaan oman elämän ja muutosprosessin hallinnan tunteena ja toiveikkuutena tulevaisuutta kohtaan. (Siitonen 2004.) Heleena Mattila (2008)

määrittelee voimaantumisen olevan aina ”lähimmäisenrakkauden ravitsema eettinen prosessi”. Itseksi tuleminen ei saa koskaan tapahtua toisten kustannuksella, vaan päinvastoin. Pajassa toisistaan heijastamalla nuoret oppivat itsestään. Nuoret osasivat haastatteluissa jäsentää pajan alussa esiintyviä epävarmuuden tunteitaan ja tuoda esille koko graffitipajan prosessin aikana tapahtuneen henkilökohtaisen kasvun.

”Sit niinku kyl siitäki lähti se ku alkuu olin ihan ujona, ni kyl mä sen jälkeen oon itseasissa ollut paljon avoimempi uusille ihmisille.. ni emmä tiä... Mä huomasin ett kuka vaan voi olla sille niinku jolle voi avautua ja olla kaveri niille. Se oli niinku tosi hyvä.” –Aada 15-v.

”No jotenkin on muuttunut... En mä ennen oo ollut hirveest ollu missään tollais ryhmäjutskis... ni jutksis... Ei enää oo mitenkään niin jännä mennä, niin mihinkään ryhmäjutskiin... Ja sit se vähän autto ku mä vaihoin kouluun, nii ei ollut niin jännittävä mennä sinne kouluunkaa, ku oli ollu siellä ryhmässä.” –Maikki 12-v.

8.3 Nuoret matkalla vaikuttajaksi- demokratisaatiosta demokratiaan

Oli tärkeää, että sosiaalisen innostajan roolissa osasin ohjata vanhinta pajanuorta Elmeriä oikeaan suuntaan heti pajan alussa. Tehtäväni oli saada esiin nuorten kykyjä. Antamalla vastuuta, pyrin tekemään pajasta mielekkäämmän kyseiselle nuorelle. Hänellä oli selkeästi enemmän pohjataitoja graffitimaalaamiseen kuin muilla pajalaisilla, joten koin, että uudenlainen rooli aloittelevana apulaisohjaajana voisi tuoda hänestä esille piileviä kykyjä. Pohtiessaan omaa rooliaan pajassa:

”Kyl nyt vähän niinku sille ku oli ite 18 ja muut oli tosi nuoria ni tuntu vähän oudolt. Mut sit ku sanoit että voin tehdä vähän ohjaajan työtä, ni se oli kyl parempi mulle. Pysty olemaa vähän sellanen roolimalli ja ohjaaja.” –Elmeri 19-v.

Luomalla alkusysäyksen ja tukemalla nuorta saatiin aikaan kasvun prosessi. Nuori sai vastuuta, ja sai sitä myötä mahdollisuuden sekä pohtia omaa elämäänsä että oppia uusia taitoja, tässä tapauksessa nuorten ohjaamisen kautta. Elmeri pohti omaa rooliaan aikuisuuden kynnyksellä.

”En tiedä otinko vähän Veskun hommaa siitä, ku pystyin vähän paremmin ohjaamaan näis, näis maalauksissa ja spraymaalipurkin käytössä ja suuttimissa. Sillee kun en ite oo vielä hirveen aikuinen mutten enää niinku lapsikaan, ni pystyin ymmärtämään ja selittämään niit kai paremmin. Just silleen niinku oppi vähän ohjaajan taitojakii. Kun tiään tästä aiheesta tosi paljon, ni silleen oli helppo ohjata muita. Emmä tiä ett missä muussa aihees osais ohjata tälleii...” –Elmeri 19-v.

Graffitipajasta saadut kokemukset vaikuttivat nuorten elämään ja niiden tuoma myönteinen kehitys koettiin voimavaraksi. Sosiaaliset taidot kasvoivat pajan aikana ja nuoret osasivat reflektoida omaa toimintaansa. Elmerin ja Iivarin pajassa muodostunut kaverisuhde on jatkunut tiiviinä. He ovat tällä hetkellä aktiivisesti mukana DJ-toiminnassa ja heillä on useita keikkoja takana. Pyyntöjä soittamaan tulee tasaisesti. Nuoret soittivat esimerkiksi Kouvolan Taiteiden yössä.

”Tietyl taval niinku se että... ett pystyy tollee niinku ihmisten kanssa kommunikoimaa, ja kaikki oli mulle ihan ventovierait ihmisii ketä siel oli... Ja se mitä mulle siitä jäi ni... Yks erittäin hyvä kaveri.” –Iivari 16-v.

”No kyl ihan varmasti oon löytäny. (itsestään uusia puolia) Että asiat on vaan eskaloitunu parempaan suuntaa, ja ett Iivarin kans saatu just uusii DJ-hommii. Ett on vähän taas kasvanut täst ja varmast positiiviseen suuntaan.” –Elmeri 19-v.

Nuorille tarjottiin kulttuurisen demokratisaation mukaisesti yhdenvertainen tilaisuus harrastaa taidetta. Nuoret saavuttivat kulttuurisen demokratian (vrt. Kurki 2008, 58.) ja heidän matkansa jatkuu. Nuorista tekijöistä muodostui toimijoita, jotka tuovat omaa taiteen muotoa esille ympäristössään.

Sen jälkeen, kun oppijalla on varmuutta tuoda itseään spontaanisti esiin ja näyttäytyä omana itsenään, hän kykenee näkemään ja löytämään innostuksen lähteitä ympäriltään ja jakamaan innostustaan toisten oppimisten tueksi. (Karppinen 2008, 103). Elmeri on ollut menneen vuoden aikana mukana eri graffitimaalauskohteissa ja kehittynyt ohjaajana. Hän on ollut myös kanssani apulaisohjaajana nuorisotalolla. Juuri alkaneessa jatkograffitipajassa hänet on nimetty viralliseksi apulaisohjaajaksi. Työnkuvaa on jaettu siten, että Vesa Linnasmaa opettaa kehittyneitä maalaajia ja Elmeri auttaa ensikertalaisia alkuun omine esimerkkeineen. Pajan myötä nuoresta on kasvanut

kulttuurin tuottaja ja hän kykenee aloittamaan uusia projekteja. Tämän myötä hän on saavuttanut jotain tärkeää oman itsetunnon ja kasvun kannalta. (Karppinen 2008, 103.) Myös Elmeri kasvuprosessi on esimerkki kulttuurisen demokratian toteutumisesta.

Uusien taiteellisten mahdollisuuksien kokeileminen saattaa vahvistaa nuorten myöhempien elämänvaiheiden haasteisiin vastaamista. Innostamisella pyritään ennen kaikkea siihen, että taitojen karttuessa yksilö vahvistaa kestävyytään kohdata ja tarkastella erilaisia eteen tulevia haasteita. (Karppinen ym. 2008, 11.) Graffitimaalaustilauksia on tullut lisää. Niistä yhdessä tulevassa Elmeri tulee toimimaan vetäjänä, minun ollessa siinä ohjaajana. Linnasmaan ei tarvitse enää osallistua kaikkiin toimintoihin. Elmeri on oppinut asettamaan tavoitteita ja sitoutunut motivoituneesti niiden saavuttamiseen. Hänelle on muodostunut tahtotila, jota hän pystyy myös hyödyntämään oman kehityksensä tueksi. (vrt. Karppinen 2008, 103). Pajan myötä tullut kokemus on muodostumassa ”käyntikortiksi” hänen pohtiessaan tulevaisuuttaan.

”Ett voi sanoo sit seuraaville työnantajille ett on ollut tällases toiminnassa mukana, ett ihan varmast nää taidot pysyy sit tulevaisuudessa mukana.” –Elmeri 19-v.

Antamalla nuorille vapauden tehdä sitä, minkä he itse kokivat hyväksyttäväksi, heille annettiin myös mahdollisuus vaikuttaa. Horellin (1994) mallin mukaisesti pilottihankkeessa lähdettiin ensimmäiseltä askeleelta, eli nuorille tehtiin valmis suunnitelma, jota he pääsivät toteuttamaan. Graffitipaja toimi kuitenkin alustana sille, että askelia päästiin jo pajan aikana eteenpäin. Nuoret pääsivät dialogiin sekä toisten pajanuorten että ohjaajien kanssa. Nuorille tarjottiin pajan aikana vapaus maalata ja heille muodostui toisten nuorten kanssa lähes itseohjautuva ryhmä. Ohjaajat toimivat suunnannäyttäjinä ja antoivat tilaa luovuuteen, mutta asettivat myös raameja. Aada toi esiin luovan maalaamisen mahdollisuudet ilmaista itseään vapaasti. (Kuva 3.)

”Se eläin karhu tai mikä se nyt onkaa... Mä tein siit ekaan valkosen. Mun piti alukse tehdä siihen teksti kans, mut emmä siihen kerennyt.. Freedom, niinku vapaus... Elää niinku jääkarhut ja eläimet niinku. Mä tein siihen ekaan valkoisen möykyn ja aloin rakentaa siitä.” –Aada 15-v.

KUVA 3.

Kaikki nuoret kokivat graffititaiteen keinona vaikuttaa. He pohtivat sitä, mitä maalaaminen vaikuttaa heihin itseensä ja myös sitä, miten graffititaiteella voi vaikuttaa muihin. Graffitimaalaaminen oli nuorille tärkeää ja he halusivat saada graffititaiteelle yleisesti parempaa mainetta. Nuoret, lukuun ottamatta Elmeri, kokivat, että vanereille maalaaminen teki pajatoiminnasta tarpeeksi mielekästä. Julkisessa tilassa oleva maalaus ei ole ainoastaan tekijän harjoitelma, vaan se on myös isomman yleisön eteen joutuva keskustelun avaus. Teoksen mittakaava ja ajallinen kestävyys, sekä sijainti määrittävät yleisön suuruutta. (Halonen 2011, 40.) Loppumaalaus olikin se kanava, jolla nuoret kokivat eniten värien avulla vaikuttavansa ympäristöön ja ihmisten asenteisiin. (Kuva 3.)

”No siis kyllähän siit tuli hyvä fiilis ett on saanu tehän hienon graffitin, laillisesti sillei ett moni ihminen näkee sen, ja ett joku muuki voi niinku innostuu graffiteista.” –Hemmo 13-v.

”No mut ihan varmast positiivista ett pystyy sit tuomaan vähän väriä Kouvolaan ja sen ohitte kulkee kyl tosi paljo ihmisii ja ja kyl ne niinku sen huomaa siin seinässä. Ett mä toivon ett se antaa just ihmisille vähän tollast positiivst vaikutetta... ja mieltä ja ett se on niinku värikäs seinä ku harmaa betoni. Emmiä tiiä.. No varmaa vähäsen just... just just... ulkopuolelleki antaa positiivist.” –Elmeri 19-v.

KUVA 3.

Nuoret olivat saaneet kaupungilta luvan vaikuttaa ympäristöön graffitimaalauksella. Maalaus sai myös julkisuutta, ja Kouvolan Sanomat tuli tekemään jutun graffitipajan loppumaalauksesta. Elmerin kasvaminen ohjaajana oli tuonut hänelle itsevarmuutta ja hän halusi myös tuoda sen esille. Hän halusi vaikuttaa. Erityisesti nuorten kanssa toimiessa aikuisilla on vastuu pitää lupauksensa. Haastattelun tekemättä jättäminen vaikutti selvästi Elmeriin.

”Kyl se oli hienoo, että Kouvolan Sanomat tuli haastattelemaan meitä. Mut siin kohtaa ett ne kysy multa, ett voiks ne haastatella minuu ku oon 18-vuotias, ni mä sanoin että Ok. Mut site ne ei ees haastatellu... Ni oli, ett ihan sama ett mun nimee ei ollukkaan lehdes, vaikka olin joku apulaisohjaaja. Ni olin ett jaaha.. Et ei sitte.” –Elmeri 19-v.

8.4 Taiteilija ja kuuntelija – sosiokulttuuristen innostajien kombinaatio?

Graffitipajan sydämenä toimi ammattitaitoinen vetäjä. Vesa Linnasmaan roolina oli tuoda nuorille opastusta siihen, miten he voivat luoda ja kehittää omaa luovuuttaan graffitimaalaamisen keinoin. Tehtävänä on ohjata prosessia oppijan oppimisen näkökulmasta ja opastaa siinä, miten merkitykselliset kokemukset voidaan saattaa konkreettiseksi. (Karppinen 2008, 101). Kuten kappaleessa 3.2 tuotiin esille, nuorisohjaajan rooli on antaa kulttuuriosaajalle tilaa toteuttaa osaamistaan. Haastatteluista tuli esille se, kuinka tärkeää ohjaajien rooli pajatoiminnassa on. Pajaan osallistuttiin

puhtaasti mielenkiinnosta, mutta nuorille oli tarjottava innostavaa tekemistä. He kokivat tärkeänä sekä pajan vetäjän ammattimaisuuden että ohjaajan läsnäolon.

”No... Se on hyvä maalaamaan, ja se on kiva että siel on joku joka opettaa jotain, että se ei oo sellast hirveetä säheltämistä” –Hemmo 13-v.

”No tota ammattitaitto tähän asiaan silt löyty, että se ties näist asioista. Ja huomaa että se on itekkii tehnyt tot pitkän aikaa, et oli sellanen henkilö joka oikeesti ties asioista. Ja pystyy opastamaan muita tosi hyvin ja totaa... Että kyl mun mielest Vesku hoiti oman hommansa tosi hyvin ja tota ohjas paljon nuorii ja näytti paljon uusii juttui varsinki nuorille.” –Iivari 16-v.

Iivari nosti myös esille niitä ominaisuuksia, jotka määrittävät sosiokulttuurista innostajaa. Linnasmaa koettiin vetäjänä joka toisaalta innosti tekemään ja tuki luovuutta, mutta haastoi myös nuoria pois heidän omista ratkaisumalleistaan, tarjoten samalla uusia keinoja.

”Ni se autto sitä tosi paljon siinä ja näytti niinku jotain uusii ja kerto tota koko ajan niinku uusii ideoita. Tuli siihen, kyseenalasti, mut tuli kysyy että oot sä ajatellu että tätä vois tehdä tällee tai... Niinku opasti tosi paljon ja tuli siihä niinku viereen ja... Eikä se ollu sillee että se vaa istuskeli ja oli siel kädet taskus vaan se niinku oikeesti avusti... meitä... muitakii siin hommas.” –Iivari 16-v.

Nuoret kokivat siis aikuisten roolin tärkeänä, ja näin myös nuoriso-ohjaajan rooli nousi pajassa olennaiseksi. Tehtävänä on tehdä aktiviteetteja nuorten kanssa heidän aloitteistaan ja heidän ehdoillaan. (Lindholm 2015). Toisaalta nuorille oli hyvä asettaa myös rajoja. Kasvatuksessa aina jollain aikuisella on vastuu, vaikka oppiminen olisikin oppijalähtöistä. (Karppinen 2008, 102). Dialogin muodostuminen koettiin tärkeänä.

”Sä olit niinku se joka ei siellä maalannut, vaan sä olit se jota kiinnostaa ne nuorten asiat. Ja miten ne menee, että toimiiks tää homma.. Ja sä olit se joka kävi sit sil juttelemass muille, ja niinku ihmettelit hämmästelit siellä.. Ja ja no.. olit niinku vuorovaikutuksessa muitten nuorten kans. Ni se ehkä nostatti tietyl taval selast fiilist siin kohtaa.” –Iivari 16-v.

”No kyllä mä nyt sanoisin, ett ku mä oon nähnyt miten nuoriso-ohjaajat on ollu nuorten kanssa, ni mun mielest ei mikää muu ärsytä niin paljon, ku nuorten kanssa ohjaaja, joka on tosi tiukka pipoinen. Ni se latistaa tunnelmaa tosi paljon. Nii sä oot vähän rento, mutta samalla sä osaat, ett sul oli auktoriteettia, ni se on tosi hyvä.” –Elmeri 19-v.

Asetimme Linnasmaan kanssa graffitipajalle yhden selkeän pedagogisen tavoitteen. Pyrimme tuomaan nuorten tietoisuuteen laittomien maalausten seuraukset ja kannustamaan heitä jatkamaan maalaamista laillisesti. Esimerkkinä nostimme esille helsinkiläisen graffititaitelija ”Traman”, joka maksaa vielä tälläkin hetkellä 1980-luvulla saaneita sakkojaan. (Lehmusvesi 2015). Nuorisoprojekteissa toimiva pitkän linjan graffititaitelija Umut Kiukas (2013) tiivistää opetustavoitteemme seuraavaan lauseeseen: ”Olemme yrittäneet kertoa, että yhtä kova jätkä olet, jos teet tosi hienon graffitin luvalliseen seinään”. (Jansson 2013.) Iivarille opetus on merkinnyt suunnanmuutosta.

”Sillee et tät hommaa pystyy tekemää myös ilman niitä älyttömiä sakkoja ja kädet vapisten, ku pelkää et poliisit tulee... Ja nyt maksamaa niit sakkoja. Että tota... Ja kyl toi (graffitipaja) oli mun mielest älytön, tai siis mieletön mahdollisuus meille nuorille lähtee kokeilemaan tota, koska toi oli aika monelle varmasti aika uus juttu.” –Iivari 16-v.

8.5 Suutin kohti kehitystä

Haastattelujen myötä saimme keinoja siihen, miten pystymme kehittämään pajaa jatkossa. Graffitipajan jatkoa suunniteltaessa on tärkeää, että luomme nuorille tilaisuuden ja tilaa päästä toteuttamaan itseään paremmin. Varsinkin ensimmäisellä pajakerralla toiminta haki vielä muotoaan. Valmistelut jäivät kesken, eikä aikataulut onnistunut. Kuten kappaleessa 8.1 käsiteltiin, nuoret kokivat jännitystä ja tunsivat olonsa epävarmaksi ennen kuin ryhmässä toimiminen muuttui luontevaksi. Meidän ohjaajien oma epävarmuus ei jäänyt huomaamatta Elmeriltä.

”Ensimmäiset fiilikset mitä mulle tunnin alussa tuli, ku istuttiin siellä Brankkarilla, niin vähän olisin odottanu, että te ohjaajat olisitte olleet siellä hyvissä ajoin. Tällai vähän

nuorilla on tapana, että vanhemmat tulevat vähän aikaisemmin. Sillee, ett teiän ois pitänyt olla siellä vähän aikasemmin” –Elmeri 19-v.

Taiteellista toimintaa voi lähestyä esimerkiksi kolmen tavoitetason avulla. Merkittävänä elementtinä on siirtyminen pelkästä teknisestä toteutuksesta kommunikoivaan ja refleктоivaan toimintaan. Ensimmäiseen tavoitetasoon kuuluu perustyöskentely, jossa opitaan tuntemaan omakohtaisen tekemisen avulla tekniikoita ja materiaaleja. Tietoja ja taitoja ei tule korostaa liikaa, jotta ilmaisu ei kärsisi. Toinen tavoitetaso edellyttää tulkinnan ja ymmärryksen lisäämistä vuorovaikutuksen avulla, jossa kommunikointia käydään tekijän ja tuotteen välillä, toisten kanssa keskustellen sekä omia taitoja jakaen. Näin saadaan esille niin yleisiä arkielämän asioita kuin kulttuurista todellisuutta, jossa nuoret elävät ja peilaavat omaa suhdettaan ympäristöön. (Karppinen 2008, 110.)

Graffitipaja tarjosi eväät ensimmäisen tason tavoitteiden täyttämiseen. Nuoret olivat tyytyväisiä puitteisiin, ja kokivat pajatoiminnan kokonaisvaltaisesti onnistuneeksi. Maaleja oli tarpeeksi, teoriaosuus tuki oppimista, ja vanereille oli luonnollista maalata. Nuoret toivoivat, että pajoja järjestettäisiin useammin ja että pajakerrat olisivat pitempiä. Lisäksi he toivoivat yhteisöllisyyttä. Se lisäisi yhdessä kommunikointia sekä keskustelemalla että maalaamisen kautta, antamalla sen myötä toisille näkökulmia. Tulevaisuuden pajatoiminnan kannalta tämä on olennaista, sillä yhteisöllisesti toimiva ryhmä voi kyetä ratkaisemaan yhdessä sellaista, mikä yksin ei olisi mahdollista. (Karppinen 2008, 107).

”Pari taukoo ett pääsee keskustelemaan, ja sit päästää tekee sit omaa juttuu, ni ei ois yhtää pahitteeks.” –Elmeri 19-v.

”No yks mikä mul kävi mielessä, ett sellanen yks iso vaneri ja siihen harjoteiltais vähään samaan tyyliin ku toi tota ku se tunnelikii sinne. Sellain yks iso vaneri tai monta vanerii vierekkäin, ja niinku siihen jossain kohtaa tehtäis sellanen iso kokonaisuus, ett jokainen sen pystyis tehä erilail. Et totta kai siin tulee kommunikoituu erilail. Et niinku niitten muitenkii nuorten kanssa, et siin kohtaa sais sit ryhmähenkee nostatettuu, et ei jokainen ei vaa maalais sit omaa vanerii vaa ett tehtäis yhteistyötä.” –Iivari 16-v.

Pyrimme tällä hetkellä jatko-graffitipajassa toteuttamaan tasoa kaksi. Kolmas tavoitetaso haastaa nuoret suhtatumaan kriittisesti kulttuuriin asioihin ja tapahtumiin sekä pohtimaan niiden vaikutusta itseensä. Pohdintojen tuloksena nuorten tietoisuus itsestä ja omista vaikutusmahdollisuuksista kasvaa. (Karppinen 2008, 110.) Se, että saamme tulevaisuuden graffitipajoissa tai muissa kulttuurisissa työpajoissa haastettua nuoret tähän ajattelumalliin, asettaa meille ohjaajille omanlaiset haasteensa.

9 POHDINTA

Opinnäytetyöni haastatteluissa nousi esille se, kuinka osuva määritelmä sosiaalipedagogiikasta teoria- ja toimintatieteenä on. Graffitipajatoiminnan myötä nuorten esiintuomat kokemukset osoittavat, että sosiaalipedagogiikan käsitteet nivoutuivat siinä johdonmukaisesti yhteen; ne seurasivat ja täydensivät toisiaan tai kulkivat keskenään rinnakkain. Kokonaisuuteen vaikuttivat projektin aikana sen kaikki osa-alueet. Ohjaajat rakensivat raamit, määrittelivät sisällön ja toimivat innostajina. Nuoret löysivät matkan aikana yhdessä tekemisen kautta graffitimaalaamisen ilon ja samanaikaisesti uusia puolia itsestään.

Kulttuurikapina-hanke on mahdollistanut sen, että Kouvolan nuorisopalvelut ovat vuosina 2014-2016 saanut hyvän mahdollisuuden kokeilla Kouvolassa erilaisia kulttuurisen nuorisotyön työmuotoja. Pajojen lisäksi on järjestetty kulttuuritapahtumia. Nuorilla on ollut myös mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun. Kouvolassa kulttuurisen nuorisotyön ”kanvaasi” on vielä miltei valkoinen. Graffitipajan toi siihen hieman väriä näyttämään suuntaa. Tulevaisuuden näkymät ovat mielenkiintoiset ja haasteelliset. Kouvolassa on jo tehty kulttuurista nuorisotyötä, mutta nyt se on muodostumassa kaupungin nuorisopalveluiden sisällä omaksi työmuodokseen.

Nuorisotyössä pyritään tarjoamaan nuorille matalan kynnyksen yhteisöllistä tekemistä heidän vapaa-aikanaan. Kulttuurisessa nuorisotyössä se tehdään taiteen ja kulttuurin keinoin. Lähtökohdana graffitipajalla oli, että tuomme sen kaikkien saavutettavaksi. Järjestämällä kaikille avoimen graffitipajan, pyrkimyksenämme oli vastata kulttuurisen demokratisaation tavoitteeseen. Saimmekin graffitipajaan osallistumaan nuoria, joilla oli erilaiset taustat ja lähtökohdat, joten tavoite saavutettiin.

Ohjaajien työnjako nousi tärkeäksi tekijäksi. Nuorten vastausten perusteella pystyi tekemään johtopäätöksen siitä, että kuten sosiaalisen innostajan rooliin kuuluu, ohjaajien toiminnassa piti olla oikeaa asennetta. Oli tärkeää, että tämä hyvä asenne välittyi nuorille. Jokainen nuori toi esille, että he arvostivat pajan vetäjän ammattimaisuutta. Toisaalta nuoret toivat myös esille, ettei vetäjä ole ohjaaja. Tämän vuoksi onkin tärkeää, että mukana olisi nuoriso-ohjaaja, joka osaa puhua ”nuorten kieltä”. Nuoriso-ohjaajalla on selkeä rooli; olla aikuinen, joka on kannustava, mutta vetää myös rajat. Toimimalla näin, hän luo nuorille luontevan ja mukavan ympäristön toteuttaa itseään.

Tutkimukseni keskeiseksi teemaksi nousi osallisuus. Osallisuuden tunne oli se, jonka pajanuoret hiljalleen saavuttivat. Saavuttamalla sen, he pystyivät parhaiten keskittymään maalaamiseen. Nuorille oli myös tärkeää, että he kokivat olonsa turvalliseksi. Tehtävämme pajan suunnittelussa ja rakentamisessa oli luoda sellaiset puitteet, että nuoret innostuvat osallistumaan siihen. Ensimmäisen pajakerran aikana oli taas rakennettava sellainen ilmapiiri, että nuoret jatkaisivat pajassa. Ohjaajina meillä oli suhteellisen helppo tehtävä, sillä nuoret kokivat aiheen kiinnostavaksi ja he tulivat hyvin toimeen keskenään. Ikäeroista huolimatta nuoret kokivat jännitystä vain ensimmäisellä pajakerralla.

Graffitipajassa muodostunut ryhmähenki oli portti nuorten voimaantumiseen. Graffitipajaa suunnitellessa emme odottaneet, että toiminta saisi aikaan merkittäviä muutoksia nuorissa. Tämän vuoksi en myöskään suunnitellut haastattelurunkoon selkeästi voimaantumiseen liittyviä kysymyksiä. Kysyttäessä osallisuudesta, nousi kuitenkin esille, että jokaisen nuoren kohdalla oli tapahtunut voimaantumista. Nuorten itsevarmuus oli kasvanut. Toisilla se näkyi ujoudesta pääsemisenä, toisilla omien vahvuuksien selkeytymisenä sekä vaikutusmahdollisuuksiensa löytämisenä. Nuoret saivat vertailupintaa ja kannustusta toisiltaan. Haastatteluissa tuli esille, että nuorten voimaantumisen tärkeänä tekijänä olivat myös ohjaajat. Erityisesti maalatessaan nuoret kokivat pajan vetäjän antaman rohkaisun ja ohjaamisen tärkeäksi, mutta myös vuoropuhelua nuoriso-ohjaajan kanssa tarvittiin.

Graffititaide toimii vaikuttamisen välineenä, joten graffitipaja mahdollisti nuorille kanavan vaikuttaa. Pelkästään vanereille maalaaminen ei olisi välittänyt sitä viestiä, mitä nuoret halusivat toisille kaupunkilaiselle antaa. Jokainen nuorista halusi tuoda

väriä Kouvolaan, joka tunnetaan harmaana betonikaupunkina. Kahden nuoren kaveruus ja sitä myötä alkanut yhteistyö DJ-keikkojen muodossa todisti sen, että graffitipaja voi toimia kasvualustana kulttuurisen demokratian toteutumiseen. Kulttuurisen nuorisotyön kannalta on tärkeää, että paikalliset nuoret artistit vetävät toisia nuoria tapahtumiin mukaan. Tämä on luonnollisesti kustannustehokasta, ja vielä tärkeämpää; se tukee paikallisten nuorten mahdollisuutta sekä tuottaa kulttuurisia toimintoja että osallistua niihin.

Graffitipajan menestystarinana voidaan pitää aikuisuuden portilla olevan nuoren kasvua apulaisohjaajaksi. Järjestetty paja antoi hänelle mahdollisuuden osallistua luovaan toimintaan. Nuori ohjattiin heti alussa suuntaan, jossa hän pystyi löytämään vahvuuksiaan ja käyttämään niitä pajan aikana. Tiedostamalla omat vahvuutensa, hän pystyi pohtimaan, miten hyödyntää niitä tulevaisuudessaan. Näihin asioihin tiivistyy mielestäni kulttuurisen nuorisotyön tarkoitus; saada luovuuden kipinä liekkeihin, joiden loimuamista nuori itse pystyy hallitsemaan. Tämän nuoren kasvu osoittaa, että jo yksittäisellä kulttuurisella nuorisotyön työpajatoiminnalla voi olla merkittävä vaikutus nuoren elämään.

Opinnäytetyössäni tutkittuja pajanuorten kokemuksia voi hyödyntää Kouvolan kaupungin nuorisotyössä. Kulttuurikapina-hanke loppuu vuoden vaihteessa, mutta kulttuurinen nuorisotyö jatkuu saman nimen alla. Graffitipaja on osoittanut toimivuutensa, ja tällä hetkellä on menossa jo toinen paja. Olemme ottaneet huomioon kehitysideoita, joita opinnäytetyöstä on tullut esille. Pajatoiminnassa on kiinnitetty huomiota yhteisöllisyyteen, jotta nuorille kasvaisi ryhmäytymisen kautta vahva osallisuuden tunne. Sitä kanavoimalla nuori voi löytää itsestään monia uusia puolia, joita hyödyntää tulevaisuudessa. Kulttuurista nuorisotyötä ei pidä kuitenkaan kehittää vain omaksi hyödyksi, van sen pitää olla läpinäkyvää. Jokaisella kaupungilla on omat piirteensä. Sen vuoksi on tärkeää, että ne rakentavat kulttuurista nuorisotyötä oman näköisekseen, kuitenkin muiden hyväksi havaittuja malleja hyödyntäen. Kulttuurisen nuorisotyön työpajojen sapluunat ovat samankaltaisia, mutta toimintojen ympäristö on aina erilainen ja niitä käyttävät nuoret yksilöitä omine lähtökohtineen ja toiveineen.

Olen ollut tiiviisti kiinni graffitipajasta laajentuneissa maalausprojekteissa nyt lähes puolitoista vuotta. Yhden nuoren kehittämä idea kasvoi mittasuhteisiin, joiden toteuttamisen eteen olemme pajan vetäjän kanssa tehneet valtavasti töitä. Osasimme

odottaa suosiota, mutta emme uskoneet, että toiminta ja kysyntä leviävät kaupungissa niin laajalle. Opinnäytetyöhön haastattelemani nuoret ovat myöhemmin osallistuneet maalaamaan lukuisissa eri tapahtumissa ja ovat olleet tekemässä tilaustöitä. He ovat olleet mukana siinä kehityksessä, mitä olemme pajan vetäjän kanssa kokeneet. Roolit ovat olleet toki erilaisia, mutta sekä ohjaajista että nuorista on muodostunut ”graffititiimi”, josta me kaikki olemme ylpeitä. Innostamisen ja innostumisen kautta yksi maali savutettiin graffitipajassa, mutta prosessi jatkuu.

Oma roolini sekä pajan toteuttajana että nyt tutkijana voi vaikuttaa saatuihin tuloksiin. Haastattelutilanteet on pyritty luomaan siten, että tilanne olisi molemmille osapuolille mahdollisimman neutraali. Tuloksia on analysoitu pyrkien puolueettomaan tulkintaan. On kuitenkin mahdollista, että näen tuloksia liian myönteisessä valossa. Aluksi tarkoitukseni oli haastatella kaikkia kahdeksaa pajanuorta, mutta koin, että heistä kolme edustaisivat samaa ikäryhmää nuorimpien haastateltavien kanssa. Koin, että yhdessä tekemisen kautta saavutettu luottamus tekisi haastattelutilanteista tarpeeksi luontevia, että pystyisimme palaamaan ”matkalle maalaukseen”. Haastattelujen anti oli varsinkin kolmen nuoren kohdalla monimuotoista, nuorten pohtiessa laajasti kokemuksiaan. Kolmen ”graffititiimin” ulkopuolisen nuoren haastattelut olisivat voineet kuitenkin tuoda esille objektiivisempaa tietoa graffitipajan kokonaisuudesta. Ei ole täysin varmaa, osasivatko haastattelemani nuoret pohtia tarpeeksi laajasti mahdollisia huonoja puolia pajatoiminnassa. Ainoa kritiikkiä sai ensimmäisen pajakerran aloitus. Muuten tulokset olivat poikkeuksetta hyviä. Graffitipaja oli nuorten mielestä onnistunut.

Siitä, että saatan nähdä opinnäytetyön tulokset tällä hetkellä subjektiivisesti ja liian myönteisessä valossa, ei voi vetää johtopäätöksiä, etteivätkö sen monet osa-alueet olisi toimineet hyvin. Ihmisten vastaanotto on ollut miltei poikkeuksetta myönteistä. Viimeisen vuoden aikana toteutetut projektit ovat todisteena siitä, että graffitipajatoiminnalle on tilausta. Jatkotutkimuksena voisi kartoittaa, miten Kouvolan kaupungin eri tahot suhtautuvat nuorten graffitimaalaukseen. Tutkittavia ryhmiä voisi olla esimerkiksi viranomaiset, toiset nuoret ja vanhukset. Tuloksien perusteella voisi mahdollisesti kartoittaa, voisiko Kouvolassa löytää paikan lailliselle ja yleisesti hyväksytylle graffitimaalauseinälle.

Jatkotutkimuksia voisi järjestää myös mahdollisten yhteistyötahojen kanssa. Esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön (2016) teettämässä valtakunnallisessa koululaiskyselyssä lähes 120 000 oppilasta kertoi kiinnostuksestaan taiteen, kulttuurin ja liikunnan harrastamisen. Kysely on osa hallituksen kärkihanketta, ja sillä pyritään parantamaan taiteen ja kulttuurin saatavuutta. Jokainen kyselyyn vastannut kunta on saanut tiedon oppilaiden kiinnostusten kohteista. Vastauksista saa arvokasta täsmätietoa siitä, mitä kulttuurisia toimintomuotoja nuoret toivovat. Kulttuurisen nuorisotyön onnistuneet projektit taas näytävät kouluille näyttöä siitä, että niitä kannattaa hyödyntää nuorten kasvatuksessa. Uusi opetussuunnitelma on otettu käyttöön. Opetus on ollut pitkään vahvasti ”opettaja edessä – oppilaat kuuntelevat”- mallin mukaista. Kouvolan Eskolanmäen koulun rehtorin Teija Toppilan (2015) mukaan uusi opetussuunnitelma antaa mahdollisuuden siihen, että tiukassa opetusraamissa ei ole pakko pysyä. Ehkä tulevaisuudessa kulttuurista nuorisotyötä voisi hyödyntää perusopetuksessa. Kulttuuri kuuluu kaikille ja se avaa valtavat mahdollisuudet yhdistää ihmisiä yli rajojen ja yli kansallisuuksien. Me olemme osa kulttuuria ja kulttuuri on osa meitä.

LÄHTEET

Arhinmäki, Paavo 2006. Taide, josta tuli rikos. Taidelehti 1-06 artikkelit. WWW-dokumentti. http://www.taidelehti.fi/arkisto/taide_1-06/artikkelit_1-06. Päivitetty: 20.9.2016. Luettu: 20.9.2016.

Eskola, Jari, Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Edu 2015. Yhteisöllisyys. WWW-dokumentti. http://edu.fi/yleissivistava_koulutus/teemat/osallisuus_ja_oppilaskuntatoiminta/yleissivistava_koulutus/teemat/osallisuus_ja_oppilaskuntatoiminta/osallisuus/yhteisollisyys. Päivitetty: 17.9.2016. Luettu: 17.9.2016.

Finlex 2015. Kuntalaki. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19950365>. Päivitetty: 7.2.2016. Luettu: 7.2.2.2016.

Haapanen, Sinikka, Sava, Inkeri, Vesänen-Laukkanen, Virpi 2006. Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus. Voimatarina nuorisotyössä. PDF-dokumentti. <http://www.hel.fi/static/liitteet/nk/Voimatarina.pdf>. Päivitetty: 5.5.2015. Luettu: 7.2.2016.

Hakkarainen, Johanna 2009. Sosiaalipedagogiikka ja sosiokulttuurinen innostaminen identiteettini rakennusaineena. Tampereen ammatillinen opettajan korkeakoulu. PDF-dokumentti. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/8096/Hakkarainen.Johanna.pdf?sequence=2>. Päivitetty: 22.8.2013. Luettu: 6.2.2016.

Halonen, Anni 2011. Jäljet kadulla – katujen taide. Aalto-yliopiston Taideteollinen korkeakoulu. Taiteen laitos. Taiteen kandidaatin opinnäytetyö. PDF-dokumentti. https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/11356/optika_id_693_halonen_anni_2012.pdf?sequence=1. Päivitetty: 20.11.2013. Luettu: 20.9.2016.

Harju, Aaro 2004. Järjestötoiminnan tietopalvelu – Osallistuminen ja vaikuttaminen. Vaikuttaminen. Artikkelit. WWW-dokumentti. http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/osallistuminen_ja_vaikuttaminen/osallistuminen. Päivitetty: 11.9.2016. Luettu: 11.9.2016.

Helin, Mika 2014 Luvallinen graffiti Helsingissä. ”Meidän kulttuuria ja meidän juttu, kun pääsee tekee...” Tutkimuksia 2014. Helsingin kaupungin tiedotuskeskus. PDF-dokumentti. http://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/14_05_16_Tutkimuksia_2_14_Helin.pdf. Päivitetty: 9.5.2014. Luettu: 22.9.2016.

Hirsijärvi, Sirkka, Hurme, Helena 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Helsinki University Press ja tekijät.

- Horelli, Liisa 1994. Lasten näköinen elinympäristö. Kokemuksia yhdyskuntasuunniteluun ympäristökasvatuksen ja ehkäisevän sosiaalipolitiikan välisestä yhteistyöstä Kiteen Rantalalan ala-asteella. Helsinki: Ympäristöministeriö.
- Huhtinen, Ulla 2014. Intohimosta elämänhallintaan – yhteisöllisyydestä hyvinvointiin. Luomassa namikalaista toimintakeskusta. Helsingin NMKY. WWW-dokumentti. <https://www.innokyla.fi/documents/443648/cb78ea6b-1ea3-456c-a925-d50a5b7d23e6>. Päivitetty: 19.8.2014 Luettu: 22.9.2016.
- Hämäläinen, Juha 1999. Johdatus sosiaalipedagogiikkaan. Kuopio: Kuopion yliopisto koulutus- ja kehittämiskeskus.
- Hämäläinen, Juha, Kurki, Leena 1997. Sosiaalipedagogiikka. Porvoo: WSOY.
- Jaakola, Vesa 2012. Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus. PDF-dokumentti. http://www.hel.fi/static/liitteet/nk/Nuorten_osallisuus.pdf. Päivitetty: 5.5.2015. Luettu: 17.2.2016.
- Janssn, Panu 2013. Helsingin sanomat. Suomalaisen graffitin tarina: taiteesta töhryksi ja takaisin. WWW-dokumentti. <http://uusi.voima.fi/blog/arkisto-voima/kymmenen-harmaata-vuotta/>. Päivitetty: 2.4.2016. Luettu: 20.9.2016.
- Jelli järjestötietopalvelu 2016. Osallisuus sanastoa. WWW-dokumentti. <http://www.jelli.fi/osallisuus/osallisuusaineistoa/osallisuus-sanasto/>. Päivitetty: 7.2.2016. Luettu 7.2.2016.
- Juvonen, Annimari 2010. Helsingin kaupungin nuorisoasiankeskus. Visuaalisen taidon ja taiteen selvitys. PDF-dokumentti. http://www.hel.fi/static/liitteet/nk/Visuaalinen_taito_small.pdf. Päivitetty: 21.5.2015. Luettu: 7.2.2016.
- Kankainen, Tomi & Siisiäinen, Martti 2009. Suomalaiset osallistujina. Katsaus suomalaisen kansalaisvaikuttamisen tilaan ja tutkimukseen. PDF-dokumentti. https://moodle.xamk.fi/pluginfile.php/549523/mod_resource/content/3/Suomalaiset%20Osallistujina.pdf. Päivitetty: 9.1.2014. Luettu: 3.8.2016.
- Kananen, Jorma 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja tekijät.
- Karppinen, Seija, Ruokonen, Inkeri, Uusikylä, Kari 2008. Nuoret ja taide - ilolla ja innolla, uhmalla ja uholla. Kirjoituksia murrosikäisten taito- ja taidekasvatuksesta. Helsinki: Oy FINN LECTURA Ab.
- Kohonen, kirsi, Tiala, Toni 2002. Kuntalaiset ja hyvä osallisuus. Lupaavia käytäntöjä kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamisnähdollisyyksineen edistämiseksi. Sisäasianministeriö. Helsinki: Suomen kuntaliitto.
- Kurki, Leena 2008. Innostava matkailu –Sosiokulttuurinen innostaminen ja vapaa-aika. Helsinki: Oy FINN LECTURA Ab.

Kurki, Leena 2000. Sosiaalikulttuurinen innostaminen. Muutoksen pedagogiikka. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Kuitu, Janne 2011. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Tee-se-itse-mielenosoitus. Sosiokulttuurista innostamista nuorisotyössä. PDF-dokumentti.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/31167/Kuitu_Janne.pdf?sequence=1.
Päivitetty: 10.4.2016. Luettu: 7.2.2016.

Kyyti 2016. Nuokkari toimii Mediamajassa. WWW-dokumentti.
<http://www.kyyti.fi/tiedotteet/nuokkari-toimii-mediamajassa>. Päivitetty: 18.9.2016.
Luettu: 18.9.2016.

Lahikainen, Anja, Punamäki, Terttu & Tamminen, Tuula, 2008. Kulttuuri lapsen kasvattajana. Helsinki: Werner Söderström, osakeyhtiö.

Lappalainen, Pia & Loikkanen, Maija 2014. Lapsiryhmän yhteisöllisyys ja sen tukeminen ohjattujen tuokioiden aikana päiväkodissa. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti.
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/81455/OPINNAYTETYOLappalainenPiiLoikkanenMaija.pdf?sequence=1>. Päivitetty: 5.11.2014. Luettu: 23.8.2016.

Lehmusvesi, Jussi 2015. Helsingin sanomat.
<http://www.hs.fi/kulttuuri/a1305982042104>. WWW-dokumentti. Graffitin nelikymppinen Suomen mestari maksaa yhä nuoruudessaan spreijaamia seinää. Päivitetty: 2.4.2016. Luettu: 17.9.2016.

Lehtonen, Timo, Rantonen, Irma 1995. Kansalaistoiminta. Peruskurssi. Kuopion läänin nuorisolautakunta, Nuorten palvelu Ry. WWW-dokumentti.
http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/jarjesto-ja_yhdistystoiminta/kansalaistoiminta. Päivitetty: 17.9.2016. Luettu: 17.9.2016.

Leinonen, Linda 2007. Tampereen yliopisto. Nuorten osallisuushankkeen aikana kehitettyjen toimintamallien merkitys nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi- tarkastelussa neljän hankepaikkakunnan toimintamallit. WWW-dokumentti.
<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/94223/gradu01585.pdf?sequence=1>.
Päivitetty: 1.9.2014. Luettu: 7.2.2016.

Lindholm, Arto. 2015. Ei-kävijästä osalliseksi – Osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016. Valtakunnallinen koululaiskysely: Lisää harrastetunteja ja omatoimista harrastustoimintaa koulupäivään. WWW-dokumentti.
http://www.minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2016/03/koululaiskysely_harrastamisesta.html?lang=fi. Päivitetty: 23.5.2016. Luettu: 22.9.2016.

Mattila, Heleena 2018. Voimaantumisen ydin. Sosiaali- ja terveysalalla toimivien ihmisten mahdollisuuksia voimaantua työssään. Kuopion yliopiston julkaisuja. E. Yhteiskuntatieteet 151. WWW-dokumentti.
<http://www.oppi.uef.fi/uku/vaitokset/vaitokset/2008/isbn978-951-27-0810-9.pdf>.
Päivitetty: 6.2.2008. Luettu: 17.9.2016.

Mayor, Frederic 1999. General Conference. Reply to the general policy debate. PDF-dokumentti. <http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001179/117958E.pdf>. Päivitetty 26.9.2014. Luettu 6.12.2015.

Mediamaja 2016. WWW-dokumentti. <http://mediamajakouvola.blogspot.fi/p/suosittellemme.html>. Päivitetty: 4.8.2015. Luettu: 7.2.2016.

Miettinen, Tero 2016. Graffiti kelpaa jo taidemuseoille – Töhrivistä rikollisista tuli salonkikelpoisia taitelijoita. WWW-dokumentti. <http://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/graffiti-kelpaa-jo-taidemuseoille-tohrivista-rikollisista-tuli-salonkikelpoisia-taiteilijoita/?shared=907632-7ce7c596-500>. Päivitetty: 20.9.2016. Luettu: 20.9.2016.

Myllyniemi, Sami 2009. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 97. Nuorisobarometri 2009. PDF-dokumentti. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukunta/julkaisut/barometrit/liitteet/Nuorisobarometri_2009.pdf. Päivitetty: 2.11.2010. Luettu. 7.2.2016.

Mäkinen, Liisa 2010. Julkisen tilan kontrollin ulottuvuuksia. Tapaustutkimus Stop Töhrylle –projektista. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta. Progradututkielma. PDF-dokumentti. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/23781/Gradu%20FINAL.pdf?sequence=1>. Päivitetty: 31.11.2011. Luettu: 20.9.2016.

Nuori Kulttuuri 2016. Kulttuurinen nuorisotyö säätiön määrittelemänä. WWW-dokumentti. <http://nuorikulttuuri.fi/tausta/kulttuurinen-nuorisotyö-saation-maarittelemana/>. Päivitetty: 18.9.2016. Luettu: 18.9.2016.

Nuorten Kouvola 2016. Kulttuurikapina hanke 2014-2016. WWW-dokumentti. http://www.nuortenkouvola.fi/index/kulttuurikapina-hanke_1.html. Päivitetty: 8.9.2016. Luettu: 18.9.2016.

Oikeusministeriö 2014. Avoin ja yhden vertainen osallistuminen. Valtioneuvoston demokraatiopoliittinen selonteko 2014. WWW-dokumentti. <http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1394630106756.html>. Päivitetty: 3.8.2016. Luettu: 11.9.2016.

Ponsa, Iina 2013. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Kai te tuutte jameihin? Kansanmusiikkijamit innostamisen välineenä ja markkinointikeinoja jamikulttuurin edistämiseksi. Opinnäytetyö. PDF-Dokumentti. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/67713/Ponsa_Iina.pdf?sequence=1. Päivitetty: 6.12.2013. Luettu:6.2.2016.

Ranne, Kaarina, Rouhiainen-Valo, Tuula, Ruusunen, Tuula & Sankari, Anne 2005. Sosiaalipedagoginen ammatillisuus –Madsenin kukasta toiminnan tulppaaniksi. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Räsänen, Juhani 2014. Voimaantuminen ja elämänpolitiikka. Voimaantumisen resurssiteorioita, Uskaltava vastuullisuus, Valinta, optimointi ja kompensointi. Järvenpää: Voimaantumiskeskus Paseera.

Salminen, Jussi-Mikko 2013. Dokumenttielokuvan esituotannon haasteet media-alan opiskelijan näkökulmasta. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Viestintä. Audiovisuaalinen media. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/66565/Jussi-Mikko_Salminen.pdf?sequence=1. Päivitetty: 30.11.2013. Luettu: 11.9.2016.

Seikkula, Heta 2009. Näyttelytoiminta osana graffitikulttuuria – Miten esitellä laitonta julkisesti? Humanistinen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Kulttuurituotannon koulutusohjelma. PDF-dokumentti. https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/5215/Seikkula_Heta.pdf?sequence=1. Päivitetty: 10.4.2013. Luettu:20.9.2016.

Siitonen, Juha 2004. Empowerment-as-Enablement - Opettajat oppimisen mahdollistajina sekä ihmisarvon, voimaantumisen, luovuuden ja humanimman yhteiskunnan edistäjinä. Kieltenopettajien 6. neuvottelupäivät Kotkassa 7.-8.10.2014. PDF-dokumentti. <http://www2.kyamk.fi/dl/Kielet/Seminaari04/Siitonen.pdf>. Päivitetty: 29.8.2004. Luettu: 20.0.2016.

Siitonen, Juha 1999. Oulun yliopisto. Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua. PDF-dokumentti. <http://jultika.oulu.fi/files/isbn951425340X.pdf>. Päivitetty: 16.12.2015. Luettu: 8.6.2016.

Siitonen, Marko 2009. Jyväskylän yliopisto. vuorovaikutuksen dynamiikka. WWW-dokumentti. https://koppa.jyu.fi/kurssit/72255/luento/5_luento_MS.pdf. Päivitetty: 7.2.2016. Luettu: 7.2.2016.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2008. Hyvinvointi ja terveyserot. Osallisuus. WWW-dokumentti. <https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>. Päivitetty: 12.9.2016. Luettu: 12.9.2016.

Toppila, Teija 2015. Koulunuorisotyöseminaari Kouvolassa 4.4.2015.

Voima 2008. Kymmenen harmaata vuotta. WWW- dokumentti. <http://uusi.voima.fi/blog/arkisto-voima/kymmenen-harmaata-vuotta/>. Päivitetty: 2.4.2016. Luettu: 2.4.2016.

Teemahaastattelu / Graffitipaja

Aloitus

1. Nimi ja tausta
2. Mitä harrastat? Miten viettää vapaa-aikaansa?

Osallistuminen

1. Mitä kautta kuulit pajasta?
2. Mikä sai osallistumaan pajaan?
3. Oliko syytä miksi juuri graffitipajaan?
4. Onko aikaisemmin osallistunut samankaltaiseen pajatoimintaan?

Pajatoiminta

1. Mitkä olivat odotukset pajasta?
2. Mikä oli tunnelma ensimmäisen tunnin alussa?
3. Miltä ensimmäinen tunnin teoriaosuus tuntui?
4. Mikä oli parasta maalaamisessa?
5. Tunsiko kehittyneensä pajan aikana?
6. Tuntuiko, että jokin toiminta ei ollut oleellista graffitipajassa?
7. Mitä graffiti sinulle merkitsee?
8. Kuvaile loppumaalauksen prosessia ja tunteuksia.

Osallisuus + innostaminen

1. Miltä ryhmä vaikutti alussa?
2. Miten koki oman roolinsa ryhmässä?
3. Miten toimi mielestensä ryhmässä?
4. Oliko toiminta innostavaa?
5. Miltä yleinen ilmapiiri tuntui?
6. Minkälaisena koit ryhmähengen?
7. Onko ryhmässä toimiminen vaikuttanut sinuun henkilökohtaisesti? Miten? (oletko kehittynyt ihmisenä ryhmätoiminnan myötä)
8. Koetko, että pystyisit käyttämään näitä uusia puolia jatkossa omassa elämässäsi?

Vaikuttaminen

1. Koitko vaikuttavasi/innostavasi ryhmän toimintaa(n)?
2. Koitko, että sait pajan kautta vaikutettua johonkin?
3. Onko jotain muita taiteenmuotoja, joilla ilmaiset itseäsi?
4. Kuuluuko graffiti jonnekin, tai onko paikkaa mihin se ei kuulu?

Teemahaastattelun runko

5. Oletko löytänyt itsestäsi jotain uusia puolia? (itseän vaikuttaminen)

Kulttuurinen nuorisotyö

1. Mitä sana kulttuuri tuo sinulle mieleen?

Ohjaajat + työpajan kehittäminen

1. Miltä ohjaajien toiminta vaikutti
2. Miten työpajaa voisi kehittää? Mitä muita pajoja tai toimintaa voisi toteuttaa/kehittää Kouvolassa?

Vapaita ajatuksia.

Kouvolan Sanomien graffitipajan nettijulkaisut (osa tekstistä puuttuu, linkki kokonaiseen haastatteluun kuvien alla)

Tunnelit uuteen kuosiin: Nuoret alkavat tehdä graffiteja syksyllä Kouvolassa – luvan kanssa

6.6.2015 16:30

Kuva: Katja Juurikko

Nuorisohajaaja Juska Salminen ja Niko Sorvali, 15, Valkealan nuorisotilassa. Sorvalin mielestä laillisia graffitipaikkoja voisi olla enemmän.

Kouvolassa starttaa syksyllä graffiti-työpaja, jossa nuoret pääsevät valvotusti tekemään graffiteja. Työpajassa tehdään graffiteja pitkän linjan graffititaiteilijan Vesa Linnasmaan johdolla. Projektissa on mukana myös Kouvolan nuorisopalveluiden nuorisohajaaja Juska Salminen.

– Pohdimme, miten saisimme aktivoitua nuoria kulttuurillisesti ja idea graffitityöpajasta alkoi hahmottua, Salminen kertoo.

Tällä hetkellä Salminen etsii sopivia kohteita ympäri Kouvolaa, jonne graffitityöpajan teokset voitaisiin sijoittaa.

– Kouvolassa on paljon rumia alikulkutunneleita ja vanhoja sähkökoppeja. Kyllä Kouvolaan muutama väripilkku mahtuu, Salminen sanoo.

Graffiti-työpajassa on tarkoitus ottaa esiin myös kasvatuksellinen puoli, jossa nuorille kerrotaan mitä graffitien teko voi parhaimmillaan tai pahimmillaan olla.

– On tosiasia, että graffitien teosta voi tulla isot velat. Emmekä halua nuorta siihen tilanteeseen, että hän joutuisi maksamaan graffiteista aiheutuneita kuluja koko loppuelämänsä. Graffiteilla on pitkä menneisyys ja ne ovat parhaimmillaan taidetta, Salminen sanoo.

<http://www.kouvolansanomat.fi/Online/2015/06/06/Tunnelit%20uuteen%20kuosiin%3A%20Nuoret%20alkavat%20tehd%C3%A4%20graffiteja%20syksyll%C3%A4%20Kouvolassa%E2%80%89%E2%80%94%E2%80%89luvan%20kanssa/2015219142938/4>

Kouvolan Sanomien graffitipajan nettijulkaisut (osa tekstistä puuttuu, linkki kokonaiseen haastatteluihin kuvien alla)

Nuoret maalasivat graffiteja Kouvolan Tunnelikadun alikulkutunneliin

8.10.2015 20:05

Kuva: Lumikki Haaja

Tara Kuusisto (etualalla) ja Stella Gardemeister halusivat graffitipajalle jatkoa.

Tänä syksynä alkanut pilottikokeilu nuorten graffitipajasta tuli torstai-iltana päätökseen, ja nuoret pääsivät vanerin sijaan maalaamaan Tunnelikadun alikulkutunnelin seinää. Graffitipaja on osa Kouvolan nuorisopalveluiden kulttuurikapinahanketta.

Kouvolan nuorisopalveluiden nuoriso-ohjaaja Juska Salminen on projektiin tyytyväinen.

— Koko graffitipaja, ja matka ideasta tähän on ollut erittäin antoisa. Ihmettelen vieläkin miten joka kerta, kun meillä oli työpajapäivä, paistoi aurinko.

Nuoret kokoontuivat Brankkarin pihalla ja harjoittelivat spraymaalamista vanereihin.

— Lähtötaso on ollut todella hyvä. Vain kaksi graffitipajaan osallistunutta oli maalannut aiemmin, Salminen sanoo.

Tunnelikadun alikulkutunneli on Salmisen mielestä loistava paikka tehdä teos.

— Etsimme pitkään paikkaa, minne voisimme maalata graffiteja. Onneksi paikka löytyi Brankkarin läheltä. Tunnelikadun tunneli on kuin portti Kouvolaan, joten se on oiva paikka teoksellemme. Onneksi myös kaupunki on ollut hyvin mukana projektissa.